# Nr 209.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt m. m.; given Stockholms slott den 14 mars 1922.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

*dels* förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 115) om inkomst- och förmögenhetsskatt;

*dels* förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 116) angående bevillning av fast egendom samt av inkomst;

*dels ock* förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 117) om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

GUSTAF.

*F. V. Thorsson.*

---

# Förslag

till

**förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 115) om inkomst- och förmögenhetsskatt.**

Härigenom förordnas, att 9 §, 18 § 1 mom. och 25 § 2 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt samt 1:o) och 5:o) av de vid samma förordning fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

9 §.

Vid uppskattning av inkomst — — — inventarier;

avlöning, kost och övriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden, arbetare och hemmavarande barn, för de sistnämnda dock endast i fall de uppnått 18 år eller ock själva skola taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt;

pensioner och understöd — — — utdelning.

18 § 1 mom.

För svensk medborgare — — — grunder.

*a)* — — —.

*b)* Utöver ortsavdraget äger skattskyldig för en var av nedan angivna personer åtnjuta ett avdrag av 200 kronor *(familjeavdrag)*, nämligen för:

hustru;

hemmavarande eller av den skattskyldige helt eller delvis underhållet barn, vilket icke uppnått 18 år och icke nästföregående år haft en behållen inkomst av minst 300 kronor;

husföreståndarinna, därest den skattskyldige är ogift (varmed jämställes, att skattskyldig är änkling, änka eller frånskild) samt har hemmavarande barn, för vilket avdrag åtnjutes.

För barn, vars föräldrar — — — denne åtnjuta avdrag.

*c)* — — —.

*d)* — — —.

25 § 2 mom.

Skattskyldig taxeras för hemmavarande omyndigt barns förmögenhet, så framt barnet icke självt skall taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt.

**Särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen.**

1:o)

**Inkomst av fast egendom.**

7 § 1:o).

I. — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

II. Till inkomst av *jordbruk* — — — binäringar (ej för personligt behov) avsedda inventarier.

För lön och underhåll — — — omförmälda förmåner, därest barnet uppnått 18 år eller särskilt taxeras för sin inkomst. I andra fall — — — — — för barnet.

Kostnad för — — — jordbruk.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

5:o)

**Vissa avdrag vid inkomstens uppskattning.**

Avdrag är medgivet:

1) för alla omkostnader — — — belastar sin affär med utgifter härför. För lön och underhåll åt hemmavarande barn, som deltager i rörelse eller yrke, äger skattskyldig göra avdrag med fulla värdet av omförmälda förmåner, därest barnet uppnått 18 år eller särskilt taxeras för sin inkomst. I andra fall — — — här ovan är stadgat.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

---

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1923.

# Förslag

till

**förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 116) angående bevillning av fast egendom samt av inkomst.**

Härigenom förordnas, att 8 § 2 mom., 11 § 2 mom. och 12 § 3 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst ävensom 3 och 10 §§ i de vid samma förordning fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

8 § 2 mom.

Skattskyldigheten för inkomst — — — — andra makens behållna inkomst.

När enligt denna förordning — — — — före det, då taxeringen sker.

11 § 2 mom.

Däremot *må avdrag ske:*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

3:o) vid uppskattning av inkomst — — — — underhåll av fastighet och inventarier;

avlöning, kost och övriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden, arbetare och hemmavarande barn, för de sistnämnda dock endast i fall de uppnått 18 år eller ock själva skola taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt;

pensioner och understöd — — — — i 4:o) *b)*.

12 § 3 mom.

Därest bevillningsfrihet — — — — grunder:

*a)* Från — — — medräknas i sin helhet.

*b)* I enskilda fall, då skattskyldigs skatteförmåga — — — — eljest skolat bestämmas. Sådana utgifter för annans underhåll, som avses i 11 § 2 mom. 4:o) *c)*, må icke åberopas såsom grund för avdrag enligt detta stycke.

## Särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

### Uppskattning av inkomst av fast egendom.

3 §.

Bestämmelserna om uppskattning — — — — undantag och tillägg:

1:o) Därest skattskyldig åtnjutit sådan inkomst av fast egendom, varom i 9 § 1 mom. *a)–d)* sägs, eller inkomst av frälseränta, äger den skattskyldige åtnjuta avdrag för det genom fastighetsbevillning beskattade belopp av sex för hundra av taxeringsvärdet för jordbruksfastighet och fem för hundra av taxeringsvärdet för annan fastighet, varav inkomsten åtnjutits. Detta avdrag tillkommer ägaren eller innehavaren av fastigheten utom för det fall, att jordbruksfastighet upplåtits åt landbo eller arrendator, då avdraget tillkommer landbon eller arrendatorn.

Därest olika skattskyldiga ägt, innehaft eller brukat samma fastighet under olika delar av nästföregående år, skall avdraget tillkomma den, som för det året påförts de efter taxeringsvärdet utgående kommunalutskylderna för fastigheten.

Detsamma skall gälla, där ägaren av en jordbruksfastighet själv brukat en del av fastigheten och haft återstoden utarrenderad eller fastigheten eljest varit delad mellan olika brukare samt särskilda taxeringsvärden icke varit åsatta de skilda brukningsdelarna.

Avdraget skall beräknas efter taxeringsvärdet året näst före det, då taxeringen sker. För det fall att fastigheten nästföregående år icke varit underkastad fastighetsbevillning, men dylik skall utgå för det år, då taxeringen sker, får avdrag äga rum utan hinder därav, att bevillning för fastigheten icke utgått, men skall även då avdraget beräknas å taxeringsvärdet nästföregående år.

2:o) Avdrag för värdeminskning — — — — tillåtet.

3:o) Äger eller brukar skattskyldig — — — — *särskild* upplåtelse.

10 §.

Till ledning vid tillämpningen — — — — vadan alltså återstår en beskattningsbar inkomst av 2,100 kronor.

---

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1923.

# Förslag

till

**förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 117) om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.**

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. samt 3, 11, 16 och 63 §§ i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering ävensom det vid samma förordning fogade formulär nr 1 skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

2 § 1 mom.

Skyldighet att avgiva uppgift — — — uppgått till minst 100 kronor;

skolande vid beräkning av enskild skattskyldigs inkomst och förmögenhet hänsyn tagas till hustrus inkomst och förmögenhet ävensom till barns förmögenhet, därest enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt den skattskyldige skall taxeras därför.

Vad här ovan stadgats gäller icke för följande juridiska personer: staten, landsting, kommuner och andra menigheter, hushållningssällskap, kyrkor, akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk, sjukvårds- och barmhärtighetsinrättningar jämte andra fromma stiftelser, stipendiefonder, pensionsanstalter, allmänna hypoteksbanken, konungariket Sveriges stadshypotekskassa, allmänna hypotekskassan för Sveriges städer, hypoteksföreningar, järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare, samt sparbanker, som avses i lagen den 29 juli 1892 och vilkas reservfond vid senaste bokslut icke uppgått till fem procent av insättarnas fordran. Kungl. Maj:t äger utfärda föreskrifter rörande skyldighet för staten, landsting, kommuner och andra menigheter att avgiva uppgift till ledning för egen taxering till bevillning. Rörande skyldighet för övriga i detta stycke omnämnda juridiska personer att avgiva uppgift till ledning för egen taxering till bevillning stadgas i 16 §.

3 §.

Deklaration skall avgivas — — — beloppet av denna förmögenhet vid slutet av nästföregående år.

Skall uppgiftspliktig taxeras jämväl för hustrus inkomst och för-

mögenhet eller för barns förmögenhet, skall deklarationen innehålla enahanda upplysningar angående hustruns inkomst och förmögenhet ävensom angående barns förmögenhet, som här ovan äro föreskrivna beträffande den uppgiftspliktiges egen inkomst och förmögenhet.

Deklaration skall — — — löpande året.

11 §.

Till ledning vid taxeringen — — — varje grupp av uppgifter avser.

Styrelse för bankbolag, sparbank eller annan penningförvaltande inrättning är skyldig att efter anmaning i särskilda fall lämna uppgift om namngiven skattskyldigs ränteinkomst från den penningförvaltande inrättningen ävensom om beloppet av den skattskyldiges innestående medel vid viss angiven tidpunkt.

16 §.

Har uppgiftspliktig — — — inkomsten av fastigheten, rörelsen eller yrket. Enahanda uppgiftsplikt åligger hushållningssällskap, som nästföregående år ägt, innehaft eller brukat fast egendom eller drivit rörelse, samt kyrkor, akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk, sjukvårds- och barmhärtighetsinrättningar jämte andra fromma stiftelser, stipendiefonder, pensionsanstalter, allmänna hypotekskassan, konungariket Sveriges stadshypotekskassa, allmänna hypotekskassan för Sveriges städer, hypoteksföreningar, järnkontoret samt sparbanker, därest de ägt, innehaft eller brukat fast egendom, för vilken bevillning skall erläggas, ävensom prästerskapets änke- och pupillkassa beträffande inkomst, som enligt gällande föreskrifter kan tillfalla densamma vid lediga ecklesiastika sysslor. Uppgift, som här avses, skall i varje särskilt fall vara så uppställd som gällande deklarationsformulär anvisar i fråga om uppgift till ledning vid taxering för inkomst av fast egendom och rörelse eller yrke.

I fråga om — — —.

63 §.

Av taxeringslängderna skola skyndsammast upprättas sammandrag dels för varje stad och fögderi, dels för varje län och dels för hela riket (generalsammandrag).

Närmare föreskrifter angående ordningen för upprättandet av dessa sammandrag meddelar Kungl. Maj:t.

---

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1923.

---

*Formulär nr 1.*

(Detta ark avskiljes vid blankettens ifyllande och medföljer ej deklarationen vid avlämnandet.)

## Anvisningar för deklarationsblankettens ifyllande.

Deklaration skall för en var — — — i ovan omförmälda fall, räkenskapsår.

Skyldighet att avgiva deklaration åligger utan anmaning:

a) verk eller bolag — — — uppgått till minst 100 kronor;

skolande vid beräkning av enskild skattskyldigs inkomst och förmögenhet hänsyn tagas till hustrus inkomst och förmögenhet ävensom till barns förmögenhet, därest, enligt vad nedan sägs, den skattskyldige är uppgiftspliktig därför.

*Efter anmaning* — — — rättsligen undantagna från mannens förvaltning.

Skattskyldig skall i sin deklaration uppgiva hemmavarande omyndigt barns förmögenhet, därest barnet icke självt skall taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Den, som ej är svensk medborgare — — — avlämna *uppgift,* varom ovan sägs, medför för den försumlige påföljd av böter.

Deklaration eller ovan omförmäld uppgift — — — förvaltningsberättelse gäller vad här ovan sägs beträffande deklaration.

Har någon i deklaration eller annan uppgift eller upplysning, som av honom avgivits till ledning vid taxering, mot bättre vetande lämnat oriktigt meddelande, som är ägnat att leda till frihet från taxering eller till för låg taxering, böte, om det oriktiga meddelandet föranlett, att skattskyldig icke blivit taxerad eller blivit för lågt taxerad, högst fem gånger det skattebelopp, som genom det oriktiga förfarandet undandragits, och i annat fall högst fem gånger det skattebelopp, som skulle hava undandragits, därest det oriktiga meddelandet blivit vid taxeringen följt. Har det oriktiga meddelandet icke lämnats mot bättre vetande, men har den, som lämnat meddelandet, vid dess avgivande gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, vare straffet böter, högst två gånger det skattebelopp, som undandragits eller skulle hava undandragits genom det oriktiga meddelandet. Straff för här omnämnd förseelse inträder icke, därest den skyldige, innan taxeringsnämnden avslutat sitt arbete för året, av egen drift beriktigat det oriktiga meddelandet.

En var, som önskar upplysning — — — vederbörande taxeringsnämnd.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

2. Här utföres — — — *förlust* under *allmänna avdrag.*

3. — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

9. Svensk medborgare — — — här utövats.
Därest hustrun särskilt taxeras och, efter det allmänna avdrag skett, underskott uppstått för en av makarna, må underskottet avräknas från den andre makens behållna inkomst.

10. — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

15. Uppgift om husföreståndarinna lämnas blott av den, som är ogift, änkling, änka eller frånskild samt har hemmavarande barn, vilket vid utgången av

nästföregående år icke uppnått 18 år och icke haft en behållen inkomst av minst 300 kronor.

16. — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

18. Till skattskyldigs *familj* — — — i skattskyldigs verksamhet använt hemmavarande barn, som uppnått 18 år eller självt skall taxeras för sin inkomst. Under utrymmen — — — för personligt bruk, o. d.

19. — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

25. Såsom utgifter — — — lön och underhåll åt hemmavarande barn, som användes i skattskyldigs verksamhet, därest barnet icke uppnått 18 år eller självt taxeras för sin inkomst — — — den inkomst, från vilken avdraget skett.

26. I driftpersonalen inräknas hemmavarande i den skattskyldiges förevarande verksamhet använt barn, som uppnått 18 år eller självt taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt.

27. — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

**Deklarationsblankett nr 1.**

## Deklaration om inkomst och förmögenhet,

att avlämnas år 19..... av:

| C. **Inkomst av arbete** (i penningar och naturaförmåner) | Inkomsten har icke överstigit | |
|---|---|---|
| | Kronor | öre |
| I. Inkomst av arbetsanställning eller tjänst, pension m. m. (se 4). | | |
| a) Av *tjänst*, mera varaktig arbetsanställning och stadigvarande uppdrag, efter avdrag för obligatoriska pensionsavgifter och utgifterna för tjänsten, anställningen och uppdraget: | | |
| för mig i egenskap av ..... | ..... | ..... |
| ..... | ..... | ..... |
| för min hustru ..... | ..... | ..... |
| ..... | ..... | ..... |
| b) Av *tillfällig arbetsanställning* efter avdrag av utgifterna för anställningen ..... | ..... | ..... |

| E. **Förmögenhet** (se 13). | Kronor | öre | Taxeringsnämndens anteckningar | |
|---|---|---|---|---|
| | | | Kronor | öre |
| Behållen förmögenhet | ..... | ..... | | |
| Av förmögenheten tillhörde mig och min hustru kr. ..... och mina hemmavarande omyndiga, ej särskilt skattskyldiga barn kr. ..... | | | | |
| $^1/_{60}$ av behållna förmögenheten utgör | ..... | ..... | ..... | ..... |

**Särskilda upplysningar och yrkanden.**

Undertecknad var under nästföregående år gift ogift änkling änka frånskild (det rätta understrykes) samt hade / hade icke husföreståndarinna (se 15).

Antalet hemmavarande eller av mig helt eller delvis underhållna barn, vilka vid utgången av nästföregående år ej uppnått 18 år, och vilka icke, vart för sig, nästföregående år haft en behållen inkomst av minst 300 kronor, utgjorde: .....

..... .....

Att jag och min hustru under året icke åtnjutit annan inkomst samt att jag, min hustru och mina hemmavarande omyndiga, ej särskilt skattskyldiga barn vid årets slut icke haft förmögenhet till högre belopp, än här ovan uppgivits, ävensom att jag efter bästa förstånd meddelat de lämnade uppgifterna, bekräftas på heder och samvete.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 mars 1922.*

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

---

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anför:

Jag anhåller nu att få för Kungl. Maj:t anmäla ett antal frågor om ändringar i skatteförfattningarna, vilka frågor redan till största delen varit föremål för prövning av årets riksdag med hänsyn till 1922 års taxering.

Jag vill härvid först behandla frågan om den s. k. barnbeskattningen. **Barnbeskattningen.**

Vid anmälan den 3 nästlidne februari inför Kungl. Maj:t av förslag till förordning med särskilda bestämmelser om avdrag m. m. vid 1922 års taxering till bevillning av inkomst (proposition nr 45) har jag lämnat en redogörelse för gällande bestämmelser rörande skattskyldigs taxering för omyndiga barns inkomst och skattskyldigs rätt att vid taxeringen åtnjuta avdrag för barn ävensom för de önskemål rörande en revision av dessa bestämmelser, som kommit till synes, och tillåter jag mig nu åberopa denna redogörelse.

Jag vill här blott erinra om att inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga den 31 januari 1922 avgivit betänkande med alternativa förslag till ändring av hithörande bestämmelser, nämligen 9 §, 18 § 1 mom. och 25 § 2 mom. inkomstskatteförordningen samt avdelningarna 1:o) och 5:o) av de vid sagda förordning fogade särskilda anvisningarna ävensom 8 § 2 mom. och 11 § 2 mom. bevillningsförordningen. De sakkunnigas betänkande torde få såsom bilaga fogas vid dagens statsrådsprotokoll (bil. 1). *Sakkunniga.*

I det ena av dessa förslag (alternativ I), vars antagande i första hand tillstyrkts av de sakkunnigas majoritet, under det att en av de sakkunniga, herr Sköld, icke ansett sig kunna tillstyrka detsamma, Alternativ I.

föreslås följande bestämmelser. Skattskyldig skall liksom nu åtnjuta familjeavdrag för hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållet barn, vilket icke uppnått 21 år och icke självt skall taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt, och skall skattskyldig likaledes taxeras för dylikt barns inkomst och förmögenhet, men skall, i olikhet med vad nu gäller, barnets inkomst vid taxering hos den skattskyldige upptagas endast till sitt halva belopp. Är barnet berättigat till s. k. allmänna avdrag, skola dessa avdrag göras, innan barnets inkomst halveras för att sammanläggas med den skattskyldiges inkomst. De sakkunniga hava ansett detta förslag komma att i så väsentlig mån reducera de påtalade olägenheterna av föräldrars skattskyldighet för barns inkomst, att efter dess antagande hinder icke skulle föreligga för bibehållande av den s. k. barnbeskattningen i dess nuvarande utsträckning.

I sin reservation anför herr Sköld rörande detta alternativ: Det kunde visserligen icke bestridas, att det föreslagna alternativ I komme den matematiska rättvisan ganska nära, och ej heller torde det bereda taxeringsmyndigheterna oöverstigliga svårigheter, om nämligen så kunde ordnas, att halveringen av barninkomsten komme att verkställas av deklaranten, utan att likväl därigenom möjligheten till kontroll eftersattes. Detta torde dock icke kunna gå, med mindre en särskild bilaga för hemmavarande barns inkomst bifogades deklarationen. Att man med den omständlighet, vårt deklarationsförfarande redan lede av, skulle kunna tillråda ännu en bilaga, ansåge reservanten emellertid icke möjligt. Dessutom rådde detta alternativ ej heller bot på det överklagade missförhållandet, att en skattskyldig tvingades att ansvara för skatt på inkomst, över vilken han ej haft att råda.

Alternativ II. Det andra av förslagen (alternativ II) innebär däremot ett fullständigt upphävande av barnbeskattningen. Enligt detta förslag skall skattskyldig aldrig taxeras för barns inkomst, men väl, i likhet med vad som gällde före 1919 års författningsändringar, för hemmavarande omyndigt barns förmögenhet. Vidare skall skattskyldig äga rätt att vid inkomstberäkningen göra avdrag för lön och underhåll åt hemmavarande, i den skattskyldiges verksamhet använda barn, därest barnen uppnått 16 år eller själva skola taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt. Skattskyldig äger åtnjuta familjeavdrag för hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållet barn, vilket icke uppnått 16 år och icke nästföregående år haft en behållen inkomst av minst 300 kronor. Denna inkomstgräns har bestämts med hänsyn därtill att vid normalt barnavdrag vid inkomstskatten, 200 kronor, barnavdraget kan på grund

av reduceringen av viss del av det taxerade beloppet minska det beskattningsbara beloppet med högst 300 kronor.

Rörande detta alternativ anför de sakkunnigas majoritet: Förslaget komme att medföra vissa orättvisor och språng vid beskattningen. Hade barnet lägre inkomst än 300 kronor, bleve inkomsten utan verkan på beskattningen, under det att en ökning av denna inkomst från 299 till 300 kronor komme att medföra förlust av barnavdraget och alltså en ökning av faderns beskattningsbara belopp med upp till 300 kronor. En ökning av barnets inkomst över 300 kronor bleve på nytt utan verkan på beskattningen, till dess inkomsten bleve så stor, att barnet kunde taxeras till bevillning. Påtagligt vore även, att detta förslag skulle särskilt för den jordbrukande befolkningen, vilken måste anses redan nu otillbörligt gynnad vid beskattningen, medföra ytterligare lättnad, i det att vid inkomstens beräknande avdrag finge ske för lön och underhåll åt hemmavarande barn, som biträdde i den skattskyldiges verksamhet, även om barnet icke skulle självt taxeras. Däremot komme detta alternativ otvivelaktigt att medföra lättnader i taxeringsarbetet.

Kammarrätten.

Över de sakkunnigas förslag har kammarrätten den 2 februari 1922 avgivit infordrat utlåtande, vilket torde få såsom bilaga fogas vid statsrådsprotokollet (bil. 2). I detta utlåtande anför kammarrätten:

Beträffande beskattningen av omyndiga barns inkomst vore det uppenbart, att densamma, sådan den för närvarande funnes anordnad, lede av betänkliga brister. I sitt utlåtande den 31 januari 1919 över inkomstskattesakkunnigas förslag till familjebeskattning hade ock kammarrätten framhållit olämpligheten av höga ortsavdrag, då det gällde beskattning av hemmavarande omyndiga barns inkomst, i det att ökning av barnets inkomst kunde medföra minskning av familjens skattebörda; och hade kammarrätten särskilt framhållit, att det redan förut överklagade missförhållandet, att jordbrukarna bidroge med relativt för låga skatter till staten, bleve än mera skärpt.

Synnerligt beaktande torde även böra fästas vid den anmärkningen mot nu gällande bestämmelser om avdrag och familjebeskattning, att desamma i hög grad betungade taxeringsarbetet. Systemet i fråga vore så pass invecklat och i praktiken svårt att tillämpa, att taxeringsmyndigheterna, enligt vad som uppgivits, måst åt denna del av taxeringsarbetet ägna oproportionerligt mycken tid och för övrigt ej sällan kommit till korta, då det gällt att exakt tillämpa de olika bestämmelserna. Av egen erfarenhet kunde kammarrätten vitsorda de uppgivna svårigheterna. Reformarbetet syntes därför hava bort i första hand inrikta sig på förenkling av hithörande bestämmelser.

I alternativ I hade emellertid så långt ifrån föreslagits någon förenkling, att de däri upptagna bestämmelserna fasthällre innebure ytterligare komplicering. Enligt detta alternativ avsåges sålunda ingen lättnad i taxeringsarbetet utan allenast att undanröja olägenheten av att, då hemmavarande omyndigt barns inkomst stege till sådant belopp att barnet skulle självständigt taxeras, skatten för familjen i dess

helhet minskades. Såsom de av de sakkunniga anförda exemplen, där fråga vore om barns inkomst, förvärvad utom hemmet, utvisade, vunnes dock detta mål rätt så ofullkomligt. Och i de fall då hemmavarande omyndiga barn sysselsattes i skattskyldigs egen verksamhet, exempelvis jordbruk, komme den påtalade olägenheten att till fullo kvarstå, ehuru just i dessa fall en ändring i systemet varit mest önskvärd.

Det av en sakkunnig förordade alternativ II komme, såsom de sakkunniga jämväl framhållit, att medföra vissa orättvisor och språng vid taxeringen; och likaledes komme jordbrukare och andra näringsidkare att jämväl efter detta system intaga en gynnad ställning. Men med avseende å de praktiska fördelar vid taxeringsarbetet, som vore förenade med alternativ II, ville kammarrätten i valet mellan de båda alternativen giva det sistnämnda företräde. Det kunde dock ifrågasättas, huruvida ej den i alternativ II upptagna åldern 16 år borde ändras till 21 år eller samma ålder som enligt alternativ I. En sänkning av åldern till 16 år medförde nämligen ytterligare frestelse för näringsidkare att söka få sina i näringen sysselsatta hemmavarande barn mellan 16 och 21 års ålder självständigt taxerade; dessutom torde avdrag för barn, som åtnjöte undervisning och ej hade inkomst till belopp av minst 300 kronor, vara väl så befogat, även om barnet uppnått 16 år.

Inkomna framställningar rörande ändringar i barnbeskattningen.

I anledning av de sakkunnigas utlåtande har den 24 februari 1922 från Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse inkommit en framställning rörande barnbeskattningen och beskattningen av äkta makar. I samband härmed torde jag få anmäla två skrifter med förslag till ändringar i bestämmelserna rörande barnbeskattningen, vilka inkommit den ena den 18 oktober 1920 från Albert Carlsson i Stockholm och den andra den 1 december 1920 från Axel Wilhelm Hedberg i Karlskrona.

Departementschefen.

Det synes icke kunna bestridas, att de nu gällande bestämmelserna om rätt till avdrag för barn och om beskattning för barns inkomst äro behäftade med så stora olägenheter, att en ändring av desamma framställer sig såsom av behovet påkallad. Därest en ändring nu sker, synes denna icke böra inriktas blott på ett undanröjande av de orättvisor, som nu gällande bestämmelser i vissa fall medföra, utan i lika hög grad på en förenkling av bestämmelserna och därmed på en minskning av taxeringsmyndigheternas för närvarande mycket stora arbetsbörda.

Det av de sakkunniga föreslagna alternativ I torde i avsevärd omfattning undanröja de påtalade orättvisorna vid beskattningen och i många fall bättre än alternativ II låta den verkliga skatteförmågan komma till synes, men alternativ I synes icke vara ägnat att underlätta taxeringsarbetet utan snarare komma att försvåra det. Därest man icke vill beröva taxeringsmyndigheterna möjligheten att kontrollera de skattskyldigas uppgifter, torde en tillämpning av detta alternativ förutsätta, att å särskild bilaga, eventuellt i form av deklarationsblankett,

lämnas uppgift om hemmavarande omyndiga barns inkomstförhållanden, samt att därefter från denna bilaga till huvudformuläret överföres hälften av barnens behållna inkomst. Då dylika bilagor måste lämnas i ett stort antal fall, skulle detta komma att medföra mycket ökat arbete för såväl de skattskyldiga som taxeringsmyndigheterna.

Alternativ II kommer väl, såsom de sakkunniga och kammarrätten påpekat, att medföra vissa språng och orättvisor i beskattningen, men dessa få dock anses jämförelsevis små och i varje fall mindre än de som kunna inträffa med nu gällande bestämmelser. Detta alternativ kommer vidare att medföra högst avsevärda lättnader i taxeringsarbetet. Den skattskyldige behöver icke i sin deklaration lämna annan uppgift om inkomstförhållandena för ett hemmavarande omyndigt barn, för vilket han yrkar avdrag, än en förklaring, att barnets behållna inkomst icke uppgått till 300 kronor, och jämväl taxeringsmyndigheternas arbete kommer att betydligt underlättas, bland annat därigenom att i taxeringslängderna icke behöva upptagas enligt bevillningsförordningen uppskattad inkomst och enligt inkomstskatteförordningen taxerat belopp för barn, som icke självständigt taxeras. Dessutom försvinner den nu påtalade orättvisan, att en person blir skyldig att ansvara för skatt å inkomst, över vilken han icke äger råda.

Framför allt med hänsyn till de lättnader i taxeringsarbetet, som alternativ II kommer att medföra, anser jag detta alternativ böra framför alternativ I läggas till grund för lagstiftning i ämnet. Förslaget torde dock böra i visst avseende modifieras. Enligt alternativ II åtnjutes avdrag blott för barn under 16 år; men denna åldersgräns synes, såsom ock kammarrätten framhållit, vara väl låg. För närvarande erhålles avdrag för barn under 21 år; denna högre gräns är av betydelse, när barn på grund av studier icke har någon egen inkomst, och man synes icke böra sänka åldersgränsen för det obligatoriska avdraget mer än till 18 år, vid vilken ålder skolstudierna i regel äro avslutade. Därest åldersgränsen sättes till 18 år i stället för föreslagna 16 år, bör i samband därmed vid inkomstberäkningen avdrag för lön åt hemmavarande, i den skattskyldiges verksamhet använt barn få ske, därest barnet fyllt 18 år eller skall självt taxeras. Detta kan visserligen befaras medföra en strävan att uppskatta lön åt barn mellan 16 och 18 år så högt, att de själva komma att taxeras. Detta torde dock icke vara av den betydelse, att fördenskull åldersgränsen behöver bestämmas lägre än till 18 år.

Ett bifall till alternativ II föranleder vissa ändringar i såväl förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt som bevillningsförordningen.

**Äkta makars beskattning.**

Förut omnämnda sakkunniga hava även haft att utreda frågan om ändrade bestämmelser rörande äkta makars beskattning.

De sakkunniga.

De sakkunniga hava i sitt utlåtande såsom sin åsikt uttalat, att man bör bibehålla den nuvarande huvudbestämmelsen, att skatten för äkta makar beräknas efter båda makarnas inkomster sammanräknade. De sakkunniga hava vidare framhålilt, att det torde vara tvivelaktigt, huruvida någon ändring av hithörande detaljbestämmelser för närvarande borde ske, då frågan om äkta makars beskattning i vad anginge den kommunala beskattningen vore föremål för utredning av kommunalskattekommittén och, dessutom, efter det prisnivån blivit stabiliserad, en reglering av ortsavdragens och familjeavdragens belopp i deras helhet syntes böra ske. De sakkunniga hava dock avgivit alternativa förslag till författningsändringar, innebärande något ökad lättnad för äkta makar vid beskattningen.

Kammarrätten.

I sitt förut omnämnda utlåtande den 2 februari 1922 framhåller kammarrätten, att frågan om äkta makars beskattning icke syntes vara av beskaffenhet att redan nu påkalla lagändring, och att kommunalskattekommitténs utredning och förslag härutinnan torde kunna utan olägenhet avvaktas.

Departementschefen.

Jag har för min del lika med de sakkunniga och kammarrätten funnit frågan om ändrade bestämmelser rörande äkta makars beskattning kunna anstå i avbidan på kommunalskattekommitténs utredning, och anser jag mig därför icke böra nu framlägga förslag till dylika ändrade bestämmelser.

**Bevillningsförordningen.**

12 § 3 mom. i förordningen och 10 § i anvisningarna.

I samband med prövningen av Kungl. Maj:ts proposition nr 45 vid årets riksdag angående särskilda bestämmelser om avdrag vid 1922 års taxering till bevillning har riksdagen till behandling upptagit väckta motioner om upphävande eller ändring av den nuvarande bestämmelsen i 12 § 3 mom. *b)* 1) bevillningsförordningen, att den beskattningsbara inkomsten icke må på grund av medgivna skattefria avdrag sättas lägre, än att den tillsammans med den skattskyldiges i andra kommuner taxerade inkomst motsvarar hans inkomst av förmögenhet, beräknad till fem procent av den uppskattade förmögenheten. I anledning av motionerna beslöt riksdagen, att berörda bestämmelse icke skulle gälla vid 1922 års taxering.

Då detta riksdagens beslut torde få anses innefatta, att bestämmelsen icke skall gälla under provisoriet i kommunalskattefrågan, hava i det nu

framlagda förslaget verkställts härav betingade ändringar i 12 § 3 mom. bevillningsförordningen och 10 § av de vid förordningen fogade särskilda anvisningarna.

3 § i anvisningarna.

I proposition nr 46 till årets riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till förordning om särskilda ändringar i bevillningsförordningen att gälla vid årets taxering i syfte att i de fall, där inkomst av en och samma fastighet uppdelats å flera ägare eller brukare, närmare reglera den i 11 § 2 mom. 1:o) *a)* stadgade rätten till avdrag från skattskyldigs inkomst av fast egendom för vad som genom fastighetsbevillning beskattats.

Riksdagen godkände icke de sålunda föreslagna bestämmelserna utan beslöt, att vid 1922 års taxering skulle gälla den bestämmelsen, att dylikt avdrag skulle tillkomma den, som nästföregående år påförts de efter taxeringsvärdet utgående kommunalutskylderna för fastigheten.

I det framlagda förslaget har upptagits ändrad lydelse av 3 § i bevillningsförordningens anvisningar i enlighet med riksdagens nämnda beslut.

**Taxeringsförordningen.**

Årets riksdag har antagit förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. samt 11, 16 och 63 §§ i taxeringsförordningen att gälla vid 1922 års taxering i enlighet med vad Kungl. Maj:t i proposition nr 46 föreslagit. På sätt jag framhållit redan vid anmälan av nämnda förslag, böra samma ändringar gälla jämväl för framtiden, och hava de upptagits i det nu framlagda förslaget. Angående skälen till dessa ändringar tillåter jag mig hänvisa till vad jag anfört vid anmälan den 3 februari 1922 av nyssberörda förslag till ändringar att gälla vid årets taxering.

De föreslagna ändringarna i inkomstskatteförordningen och bevillningsförordningen rörande rätten till avdrag för barn och beskattning av barns inkomst nödvändiggöra ändringar jämväl i 2 § 1 mom. och 3 § taxeringsförordningen samt i deklarationsformuläret nr 1 och anvisningarna för deklarationsblankettens ifyllande. Någon redogörelse för dessa ändringar torde icke vara erforderlig. I samband härmed har jag ansett det böra vidtagas en ändring av nyssnämnda anvisningar, som betingas av den vid nästföregående års riksdag antagna ändrade lydelsen av 20 § taxeringsförordningen rörande straff för oriktig deklaration.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst inom finansdepartementet utarbetade förslag till *dels* förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 115) om inkomst- och förmögenhetsskatt, *dels* förordning om ändring i vissa delar av för-

ordningen den 28 oktober 1910 (nr 116) angående bevillning av fast egendom samt av inkomst, *dels ock* förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 (nr 117) om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, hemställer departementschefen, att Kungl. Maj:t ville i proposition föreslå riksdagen att antaga samma förslag.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen bifalla och förordnar, att proposition av den lydelse, bil. vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

*B. E. Brimberg.*

***Bilaga 1.***

# V. P. M.

I skrivelse den 20 april 1921, nr 133, har riksdagen i anledning av två inom riksdagen väckta motioner anhållit, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om skyndsam utredning i syfte att vissa i motionerna påpekade missförhållanden beträffande taxeringen av omyndiga barns inkomst och förmögenhet hos fadern eller modern, den så kallade familjebeskattningen, måtte förebyggas, samt för riksdagen framlägga det förslag, som kunde av utredningen föranledas. I anledning av denna skrivelse bemyndigade Kungl. Maj:t den 29 juni 1921 herr statsrådet och chefen för finansdepartementet att åt två av de inom finansdepartementet tidigare tillkallade sakkunniga för revision av lagstiftningen rörande den direkta beskattningen till staten (inkomstskattesakkunniga) ävensom ytterligare en sakkunnig, som departementschefen skulle äga tillkalla, uppdraga att verkställa utredning och avgiva förslag angående förevarande fråga samt i samband därmed jämväl rörande frågan om äkta makars beskattning varjämte hinder förklarats icke möta för övriga inkomstskattesakkunniga att, därest så funnes lämpligt, deltaga i överläggningarna. På grund av detta bemyndigande har herr statsrådet uppdragit åt undertecknade Landén, Waller och Sköld att verkställa ifrågavarande utredning och har dessutom enligt ovannämnda medgivande undertecknad Wicksell deltagit i beredningen av dessa frågor.

Vid de ändringar i den svenska inkomstskattelagstiftningen, som skedde vid 1919 års riksdag, var avsikten, att man skulle söka i högre grad än tidigare skett taga hänsyn till de skattskyldigas sins emellan olika skatteförmåga. Det framhölls sålunda under förarbetena, att lika stora inkomster icke kunde anses alltid utvisa samma skatteförmåga, utan att denna kunde vara olika allt efter det antal personer, som skulle hava sitt uppehälle ur inkomsten, levnadskostnadernas olikhet på olika orter med flera förhållanden. Liksom man på detta sätt måste taga hänsyn till de förhållanden, som verkade olika skatteförmåga vid lika inkomst, så borde man å andra sidan vid bedömandet av en familjeförsörjares skatteförmåga räkna icke blott med hans egen inkomst utan med hela familjens inkomst, enär det vore denna samlade inkomst, som utgjorde måttstocken för familjens skatteförmåga.

Vid utformningen av erforderliga lagbestämmelser utgick man i första hand därifrån, att av inkomsten ett belopp, motsvarande existensminimum för den skattskyldige och hans familj, borde helt fritagas från beskattning, enär denna del av inkomsten icke kunde anses representera någon skatteförmåga. Först den del av inkomsten, som översteg existensminimum, den s. k. fria inkomsten, ansågs representera en sådan förmåga. Då det naturligtvis var omöjligt att för varje särskilt

fall beräkna vad existensminimum utgjorde, fastställdes vissa belopp, som skulle anses motsvara genomsnittliga existensminima. Bestämmelserna härom innebära, att varje skattskyldig äger åtnjuta dels ett skattefritt avdrag (ortsavdrag), vars storlek är beroende på levnadskostnadernas höjd inom bostadsorten, dels ett ytterligare avdrag för varje av den skattskyldige underhållen familjemedlem (familjeavdrag). För ortsavdragets bestämmande indelas samtliga orter inom riket i fem olika ortsgrupper, och utgör ortsavdraget i de olika grupperna respektive 600, 700, 800, 900 och 1,000 kronor. Familjeavdraget åtnjutes för hustru, för hemmavarande eller av den skattskyldige helt eller delvis underhållet barn under 21 år, som icke självt taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt, samt för husföreståndarinna, detta senare dock endast för det fall, att den skattskyldige har barn, för vilket avdrag äger rum, samt icke är gift. Detta avdrag utgår med 200 kronor för varje person och är alltså lika inom alla ortsgrupper, vilket naturligtvis icke är teoretiskt riktigt, men betingats av praktiska skäl.

Differentieringen mellan skattskyldiga med olika existensminima har emellertid icke ansetts bliva tillräckligt noggrann endast därigenom, att existensminimum avdrages. Den överskjutande eller fria inkomsten representerar väl en skatteförmåga men kan icke utan vidare anses utgöra mätare av denna förmåga. Även här spela antalet personer, som skola hava sitt uppehälle ur inkomsten, och levnadskostnadernas höjd en roll, så att samma faktorer som öka existensminimum även minska skatteförmågan hos den fria inkomsten och därmed motivera en lindring i skattebördan. Huru en dylik lindring bör avvägas, blir alltid i viss mån en lämplighetsfråga. Under förarbetena till 1919 års lagändring stannade man vid att föreslå, att av den fria inkomsten ett belopp lika stort som det medgivna avdraget för existensminimum skulle beläggas med endast halv skatt. Ju högre existensminimum vore, desto större bleve även den del av inkomsten, för vilken blott halv skatt skulle erläggas, och härigenom bereddes ytterligare lättnad för den, som vore bosatt å ort med dyra levnadskostnader eller hade många personer att underhålla.

Av praktiska skäl har den antagna principen tekniskt utformats så, att sedan det skattefria avdraget frånbragits inkomsten, den del av den återstående inkomsten, som icke överstiger det skattefria avdraget, halveras och den därvid erhållna summan hoplägges med vad som av inkomsten eventuellt överstiger dubbla summan av det skattefria avdraget, varefter å det sålunda erhållna »beskattningsbara beloppet» för alla skattskyldiga tillämpas samma progressiva tariff.

Frågan om skattelättnader för familjeförsörjare sammanhänger emellertid på det närmaste med frågan, i vad mån hänsyn skall tagas till inkomst, som förvärvats av annan familjemedlem än husfadern, d. v. s. om en dylik inkomst skall utesluta eller minska den lättnad, som eljest skulle ägt rum. Vid undersökningen härom vilja de sakkunniga först behandla frågan om barns inkomst för att sedan övergå till frågan om sättet för beskattning av hustrus inkomst.

**Barnbeskattningen.**

Hava barnen egen inkomst, minskas ju belastningen av faderns inkomst i samma mån, som barnens inkomster stiga, och samtidigt borde även den skattelindring, som han åtnjuter för barnen, minskas. Detta innebär med andra ord, att man vid bedömandet av skatteförmågan bör taga hänsyn jämväl till barnens inkomster, åtminstone så till vida, att dessa inkomster medföra en minskning i eljest medgivna skattelindringar. Det kan dock ifrågasättas, huruvida icke barnens in-

komster böra därutöver tillerkännas inflytande vid beskattningen. I den mån familjen kan betraktas såsom en ekonomisk enhet stå till förfogande för täckande av dess utgifter icke blott familjefaderns utan även barnens inkomster, och vid jämförelse mellan två familjer med lika stor inkomst för familjefadern och lika antal barn måste otvivelaktigt skatteförmågan i regel anses vara större hos den familj, där även barnen hava inkomst. För att skapa rättvisa mellan de olika skattskyldiga bör man därför vid beskattningen taga hänsyn till denna större skatteförmåga.

Enligt den lagstiftning, som gällde före år 1920, ägde barnavdrag rum blott för barn under 15 år och tillkom endast skattskyldig, vilkens taxerade belopp icke översteg 6,000 kronor. Avdraget utgjorde 100 kronor för varje barn, men fick åtnjutas blott om och i den mån barnets egen inkomst understeg 100 kronor. Hänsyn till barnets inkomst togs alltså här på det sätt, att barnets inkomst minskade eljest medgivet avdrag. Beträffande barn över 15 år togs i viss mån hänsyn jämväl till dessas inkomst. Därest skattskyldig i sin verksamhet använde hemmavarande barn över 15 år, vilket icke självt taxerades, fick den skattskyldige för avlöning åt sådant barn avdraga högst 200 kronor, och det belopp, varmed värdet av barnets arbete översteg det beviljade avdraget, taxerades alltså i verkligheten såsom inkomst för den skattskyldige. Denna bestämmelse, som hade sin största betydelse beträffande jordbrukarna, innebar alltså, att den skattskyldige i detta fall taxerades för barnens inkomster med rätt att åtnjuta ett avdrag av högst 200 kronor för varje barn.

Det mötte tekniska svårigheter att i den nya lagstiftningen införa liknande bestämmelser om rätt till barnavdrag som i den äldre lagstiftningen, t. ex. att stadga ett barnavdrag av 200 kronor, vilket finge åtnjutas endast om och i den mån barnets egen inkomst understege sagda belopp. En dylik bestämmelse skulle hava medfört, icke blott att barnavdraget minskats med barnets inkomst, utan jämväl att den del av inkomsten, som skulle halveras, kommit att minskas, och det beskattningsbara beloppet hade alltså i verkligheten kommit att ökas med mer än barnets inkomst. Därjämte hade barnavdragen då icke kommit att uttryckas i jämna hundratal kronor, vilket hade försvårat användandet av hjälptabeller för det beskattningsbara beloppets uträknande. De sakkunniga ansågo sig därför, såsom de i sitt preliminära utlåtande år 1918 framhållit, icke kunna gå denna väg, utan föreslogo i stället, att man inom vissa gränser borde betrakta hela familjen såsom en enhet och lägga dess sammanlagda inkomst till grund för taxeringen. I denna sammanlagda inkomst skulle inräknas såväl faderns som barnens inkomster, men å andra sidan skulle barnavdrag alltid få åtnjutas till fullo, där det över huvud taget ifrågakomme. Hänsyn till barns inkomst togs alltså på det sätt, att denna ökade det taxerade beloppet. Då det ansågs bereda allt för mycket besvär att, i likhet med vad som sker ifråga om äkta makar, låta såväl fadern som barnen taxeras och skatten fördelas mellan dem, ordnades saken så, att fadern taxerades för barnets inkomst, dock med skyldighet för barnet att jämte fadern ansvara för på detsamma belöpande skatt. Härav ansågs följa regressrätt för fadern mot barnet, därest fadern erlagt hela skatten, såsom antogs i regel bliva fallet.

Med den av de sakkunniga år 1918 antagna utgångspunkten, att det vore familjens sammanlagda inkomst, som borde vara avgörande för skatteförmågan, skulle man väl hava kommit till det resultatet, att fadern alltid skulle taxeras för barnens inkomst oberoende av deras ålder och förmögenhetsförhållanden, så länge barnen

vistades i hemmet eller eljest borde anses i ekonomiskt avseende utgöra en del av familjen, d. v. s. i regel så länge de vore ekonomiskt beroende av föräldrarna. De sakkunniga ansågo dock, att man icke lämpligen kunde utsträcka denna familjebeskattning längre än att avse omyndiga barn, liksom ock att den vore olämplig i fråga om barn, som ehuru fortfarande boende i föräldrahemmet kunde anses hava förvärvat en mera självständig ekonomisk ställning. Huru gränsen där borde dragas, därom kunde ju olika meningar råda, men de sakkunniga ansågo, att den gemensamma beskattningen borde upphöra, när barnets egen inkomst överstege det för ensam person antagna existensminimum. I anslutning härtill formulerades den nuvarande bestämmelsen, som innebär att å ena sidan skattskyldig skall taxeras för hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållet barns inkomst, därest icke barnet uppnått 21 år eller skall självt taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt, d. v. s. dess taxerade belopp med minst 20 kronor överstiger ortsavdraget för vederbörande ort, men att å andra sidan den skattskyldige äger åtnjuta fullt familjeavdrag för varje sådant barn.

Nu omnämnda bestämmelser avsågo endast taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt, varemot frågan om ändrade bestämmelser i förevarande avseende å kommunalbeskattningens område ansågs böra anstå till den slutliga lösningen av kommunalskattefrågan i dess helhet. Den upptogs därefter till behandling i Kungl. Maj:ts för 1920 års riksdag framlagda förslag till kommunalskattelag. I detta förslag konstruerades avdragen för barn och skattskyldigheten för barns inkomst efter samma principer som vid statsbeskattningen, ehuru med en del olikheter i detaljerna. Såsom känt upptog Kungl. Maj:ts förslag en kommunal inkomstskatt, vilken kunde utgå antingen i mantalsskrivningskommunen eller i kommun, där fastighet vore belägen, eller i kommun, där näring drivits. Ortsavdrag och barnavdrag fingo åtnjutas vid den kommunala inkomstskatten men blott i mantalsskrivningskommunen. Med hänsyn till de små inkomstbeloppen särskilt inom en del mindre landskommuner ansågs det icke rådligt att sätta avdragsbeloppen lika höga som vid statsbeskattningen, detta för att icke för hårt beskatta medelstora inkomster i dylika kommuner. På grund härav bestämdes avdragsbeloppen till hälften av de belopp, som få avdragas vid statsbeskattningen, men skulle även här den del av inkomsten, som överstiger sålunda medgivna avdrag men icke dubbla beloppet därav, upptagas till sitt halva belopp. Dessutom gjordes den skillnaden, att fader skulle taxeras för barns inkomst, endast därest barnet ej skulle självt taxeras till kommunal inkomstskatt. Följden härav skulle hava blivit den, att i vissa fall en fader skolat taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt för ett barns inkomst, under det att barnet skolat för samma inkomst självt taxeras till kommunal inkomstskatt.

Kungl. Maj:ts förslag till kommunalskattelag godkändes icke av riksdagen, utan i stället beslöts en provisorisk lagstiftning. Enligt denna upptogos i bevillningsförordningen de av Kungl. Maj:t för den kommunala inkomstskatten föreslagna ortsavdragen att gälla vid inkomstbevillningen, dock med den ändringen, att det avgörande för, huruvida en fader skulle taxeras till bevillning för sitt barns inkomst, blev, att barnet icke självt taxerades till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Såsom bekant hava under nuvarande prisförhållanden orts- och familjeavdragen icke kunnat bibehållas vid de belopp, som fastslagits såsom normala, utan hava de genom särskilda författningar, antagna för ett år i sänder, höjts med 50 procent.

Ortsavdragen utgöra sålunda för år 1921 vid inkomst- och förmögenhetsskatten respektive 900, 1,050, 1,200, 1,350 och 1,500 kronor samt familjeavdragen 300 kronor för varje person. Vid bevillningstaxeringen utgöra avdragen hälften av motsvarande avdrag vid statsbeskattningen, dock att av tekniska skäl avdragen avrundas (nedåt) till jämna 50-tal kronor.

Den nya lagstiftningen medför dessvärre vissa mindre tilltalande konsekvenser, när ett barns inkomst ligger nära den gräns, där det skall självt taxeras. I dessa fall kan nämligen en ökad inkomst för barnet medföra minskad skatt för familjen, betraktad såsom helhet. Om — under förutsättning av blott normala avdrag — i ortsgrupp V ett barn har 1,000 kronors inkomst, skall fadern taxeras därför och får åtnjuta ett barnavdrag av 200 kronor, vilket, därest sammanlagda inkomsten uppgår till minst två gånger det skattefria avdraget, på grund av halveringen av viss del av inkomsten i verkligheten kommer att minska det taxerade beloppet med 300 kronor. Barnets inkomst kommer sålunda att öka faderns beskattningsbara belopp med 700 kronor. Hade barnets inkomst i stället utgjort 1,020 kronor, skulle barnet självt taxerats och dess beskattningsbara belopp utgjort 10 kronor. En *ökning* av barnets inkomst med 20 kronor kommer sålunda att *minska* familjens beskattningsbara belopp med 690 kronor. I ortsgrupp I blir vid en inkomst för barnet av 600 kronor, respektive 620 kronor motsvarande belopp blott 290 kronor. Inkomstskattesakkunniga hade redan år 1918 klart för sig, att dylika fall kunde inträffa, vilket bland annat kunde fresta till att i vissa fall uppgiva barnens inkomst för högt. Dylika gränsfall kunna dock endast undantagsvis förekomma, och ju lägre den verkliga inkomsten står under ortsavdraget, desto mindre blir lockelsen till för hög deklaration. Olägenheterna av den föreslagna anordningen ansågos jämväl i viss mån motvägas därav, att fördelen av självständig taxering skulle uppmuntra till att avgiva fullständig deklaration och uppgiva inkomster, vilka vid taxering hos fadern lätt kunnat bortglömmas. En övervärdering av barnens inkomst i syfte att undgå skatt är vidare närmast att befara ifråga om barn, som biträda föräldrar i dessas jordbruk. Då emellertid ett sådant barns inkomst till största delen består av naturaförmåner från fastigheten samt dylika naturaförmåner böra uppskattas efter samma grunder vare sig de åtnjutas av självständigt taxerade barn eller av den skattskyldige själv jämte ej självständigt taxerade familjemedlemmar, kommer en för hög uppskattning av självständigt taxerade barns naturaförmåner att leda till en höjd taxering av den skattskyldige, och detta förhållande ansågs komma att i hög grad motverka övervärdering av hemmavarande, i jordbruket sysselsatta barns inkomst.

Olägenheterna hava emellertid visat sig större än de sakkunniga år 1918 antogo. Delvis beror detta på, att avdragen på grund av dyrtiden ökats med 50 procent och i samband därmed vinsten av att barnen själva taxeras blivit om också icke proportionellt så dock absolut större än under normala förhållanden, delvis ock därpå att samma avdragssystem, på sätt som skedde, kommit att tillämpas även vid den kommunala beskattningen.

För att avhjälpa dessa olägenheter väcktes vid 1921 års riksdag motioner om ändrade bestämmelser rörande barnavdragen och faders skattskyldighet för barns inkomst. Av dessa ledde en av herr Sandler väckt motion (I: 49) till nya föreskrifter redan vid årets taxering, i det att riksdagen i anledning av motionen beslöt förordning med särskilda bestämmelser om taxering av vissa barns inkomst vid 1921 års taxering till bevillning. I denna förordning stadgades, att vid 1921 års taxering till

bevillning av inkomst skulle iakttagas, att skattskyldig icke skulle taxeras för barns inkomst, därest denna med minst 20 kronor överstege hälften av det vid taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt gällande ortsavdrag, samt att i dylikt fall barnet skulle självt taxeras till inkomstbevillning och skattefritt avdrag för båda beräknas såsom vore de var för sig taxerade till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Motioner om ändrade bestämmelser rörande omyndiga barns taxering väcktes jämväl av herr Björnsson (I : 50) och undertecknad Sköld (II : 100), vilka motioner föranledde den förut omnämnda skrivelsen från riksdagen.

*Utländsk lagstiftning.*

Innan de sakkunniga ingå på en närmare undersökning av de olika möjligheterna till lösning av förevarande frågor, torde det vara lämpligt att lämna en kortfattad redogörelse för de bestämmelser i förevarande avseenden, som finnas meddelade i den nyare tyska och engelska skattelagstiftningen, då dessa bestämmelser i vissa avseenden erbjuda stor likhet med motsvarande svenska.

I Tyskland hava numera de särskilda inkomstskattelagarna för de olika förbundsstaterna upphävts, och i stället gäller en för hela riket gemensam inkomstskattelag av år 1920 med däri gjorda ändringar. Enligt denna lag skola vid taxeringen äkta makars inkomst sammanräknas med undantag av hustruns arbetsinkomst genom sysselsättning i annan än mannens verksamhet, för vilken inkomst hustrun skall självständigt taxeras. Vidare skall för makarnas inbördes förmögenhetsrättsliga förhållanden gälla, att vardera maken anses såsom gäldenär för den del av skatten, som belöper på honom efter det fördelningstal, som skulle uppkomma, därest en var självständigt taxerats för sin inkomst. Vid inkomstberäkningen får bland annat såsom omkostnad avdragas merkostnad för hushållet, som nödvändiggöres på grund av hustruns förvärvsverksamhet. Vidare skola skattskyldigs och till hans hushåll hörande minderåriga barns inkomst sammanräknas med undantag av barnens arbetsinkomst, för vilken inkomst barnen skola själva taxeras. Då den skattskyldige och barnens inkomst sammanräknas, häfta den skattskyldige och barnen gemensamt för skatten, men ansvara i förhållande till varandra efter samma regler, som gälla för äkta makar. Beträffande rätt till skattefria avdrag gällde ursprungligen följande bestämmelser. Av inkomsten var ett belopp av 1,500 mark fritt från skatt och därutöver åtnjöts avdrag, motsvarande våra familjeavdrag, med 500 mark för en var till den skattskyldiges hushåll hörande person, vilkens inkomst skulle sammanräknas med den skattskyldiges inkomst (d. v. s. hustru och barn), samt för varje ytterligare person, som den skattskyldige underhöll på grund av laglig försörjningsplikt, men fick avdraget för sistnämnda personer icke överstiga det faktiskt utbetalade underhållet. Om inkomsten icke översteg 10,000 mark, ökades det skattefria avdraget från 500 till 700 mark för varje person över en, dock endast för personer under 16 år. Avdrag för familjemedlemmar eller andra underhållna personer ägde rum blott i den mån den självständigt beskattningsbara inkomsten för den person, för vilken avdrag skulle ske, understeg det belopp, varmed avdrag högst kunde ske. För skattskyldig, som tillhör annan skattskyldigs hushåll, var det skattefria avdraget 500 mark i stället för 1,500 mark. Dessa avdragsbestämmelser hava emellertid redan ändrats och gäller numera i stället följande. Den enligt skatteskalan uträknade skatten minskas med vissa belopp för den skattskyldige samt varje till hushållet hörande person (hustru och minderåriga barn), som icke skall självständigt taxeras. Dessa belopp utgöra, om inkomsten icke överstiger 24,000

mark, 120 mark för vardera av den skattskyldige och hans hustru samt 180 mark för varje barn; om inkomsten överstiger 24,000 men icke 60,000 mark, 120 mark för varje person samt om inkomsten överstiger 60,000 men icke 100,000 mark, 60 mark för varje person.

Den engelska inkomstskattelagen undergick år 1920 betydande förändringar. Till grund för dessa låg ett betänkande av en år 1919 tillsatt »Royal Commission on the Income Tax», vilken verkställt en mycket grundlig utredning och bland annat såsom vittnen hört en mängd sakkunniga och representanter för olika sammanslutningar. Enligt 1920 års lagändring får från inkomsten avdragas en tiondedel av arbetsinkomsten (earned income) dock högst 200 pund d. v. s. de första 2,000 punden av en arbetsinkomst ingår i den taxerade inkomsten med blott $^{9}/_{10}$ av sitt belopp. Från den taxerade inkomsten avdragas för gift par 225 pund och för annan skattskyldig 135 pund, vilket alltså, om det gäller arbetsinkomst, i verkligheten innebär avdrag av 250 respektive 150 pund. Om i den taxerade inkomsten ingår hustrus arbetsinkomst (earned income) ökas avdraget med $^{9}/_{10}$ av denna arbetsinkomst, dock högst med 45 pund. Äkta makar kunna efter ansökan taxeras var för sig, men skatten beräknas efter den sammanlagda inkomsten. Skattskyldig erhåller vidare för barn under 16 år ävensom för barn över 16 år, som åtnjuter full undervisning vid universitet, skola eller annan undervisningsanstalt, avdrag med 36 pund för första barnet och 27 pund för varje följande barn. Avdrag äger icke rum för barn, som har en egen inkomst överstigande 40 pund. Vidare har änkling eller änka med barn under vissa villkor rätt till avdrag med 45 pund för husföreståndarinna. Den inkomst, som återstår efter dessa avdrag, utgör beskattningsbar inkomst, och å de första 225 punden av den beskattningsbara inkomsten utgöres blott halv skatt.

*Allmänna synpunkter.*

Såsom de sakkunniga redan framhållit bygger vår lagstiftning om den direkta beskattningen av fysiska personers inkomst och förmögenhet på den uppfattningen, att skattskyldigheten bör fördelas mellan de skattedragande i mån av deras relativa förmåga att bära skatt. Såsom måttstock för skatteförmågan tjänar dels inkomstens, resp. förmögenhetens storlek dels storleken av de nödvändiga behov, inkomsten har att fylla. Tekniskt sker hänsynstagandet till behovens storlek på det sättet, att familjeförsörjaren under vissa förutsättningar får från sitt taxerade belopp avräkna utöver det varierande ortsavdraget visst belopp för varje av honom försörjd familjemedlem (familjeavdrag). Kravet på jämlikhet i beskattningen har alltså härigenom beaktats så till vida, att de omständigheter, som nedbringa skattskyldigs skatteförmåga, lett till skattelindring, i det att familjen med hänsyn till dessa omständigheter vid beskattningen behandlas såsom en enhet. Å andra sidan har nämnda jämlikhetskrav lett till den uppfattningen, att familjen även bör behandlas såsom en enhet i beskattningshänseende med hänsyn till de omständigheter, som verka till förhöjande av skatteförmågan, så att icke blott familjeöverhuvudets inkomst och förmögenhet, utan även övriga familjemedlemmars inkomst och förmögenhet tagas till måttstock för skattskyldighetens storlek, om och i den mån dessa familjemedlemmars levnadskostnad beaktas vid bestämmandet av de avdrag för existensminimum, som tillerkännas familjeöverhuvudet. Erkänner man att familjens levnadsbehov skola öva ett väsentligt inflytande i mildrande riktning vid skattebördans fördelning, fordrar rättvisan, att familjen behandlas såsom en enhet, även då det gäller att beskatta den samlade inkomst och förmögenhet, som står till familjens

förfogande för att täcka levnadsbehoven och bära den skatt, som utgår i förhållande till inkomst och förmögenhet.

De sakkunniga äro fördenskull av den uppfattningen, att familjebeskattningen i den omfattning, den hos oss är genomförd, i princip är fullt berättigad och endast är ett konsekvent fullföljande av den tanke, som ligger till grund för familjeavdragen. I detta avseende hava även de åberopade motionärerna vid 1921 års riksdag förklarat sig intaga samma ståndpunkt som de sakkunniga. Emellertid kunna de sakkunniga icke underskatta de svårigheter, som möta vid principens praktiska genomförande. De försök till frågans lösning, som gjordes vid genomförandet av 1910 års skattereform, voro tämligen rudimentära, i det att såväl familjeavdragen som ock familjebeskattningen höllos inom mycket trånga gränser. Det s. k. barnavdraget, vilket som sagt, där det överhuvudtaget fick äga rum, utgjorde 100 kronor för varje barn under 15 år, skulle icke utgå i den mån barnet självt hade inkomst, men någon möjlighet att kontrollera, huruvida så var förhållandet, fanns praktiskt sett icke i det stora flertalet fall, i det att det icke ens förelåg skyldighet att lämna uppgift om barnens inkomstförhållanden. Principen, att avdragets tillämpning är beroende av barnets inkomstförhållanden, var emellertid erkänd. Vid den genomgripande revision av hithörande bestämmelser, som företogs år 1919, fick frågan en vida större räckvidd. På grund av rådande förhållanden och utvecklingen i det hela hade kravet på det s. k. existensminimums fritagande från beskattning blivit aktuellt, och det tillmötesgicks även i mycket stor omfattning. Men i och med det att familjeavdragen blevo så betydligt ökade som då skedde, gjorde sig å andra sidan kravet på rättvisa vid dessa lindringars beviljande gällande med ökad styrka. Grunden för avdragsrätten var, att skattskyldig hade att underhålla vissa familjemedlemmar, som vore beroende av honom för sin försörjning. I den mån sådana familjemedlemmar hade egen inkomst eller förmögenhet, lindrades ju den skattskyldiges försörjningsplikt och hans anspråk på skattelindring blev i motsvarande mån mindre berättigat.

Huruvida en familjemedlem, för vilken familjeavdrag eljest skulle äga rum, på grund av sina inkomst- och förmögenhetsförhållanden skall lämnas utom räkningen vid detta avdrags fastställande, är enligt de sakkunnigas mening omöjligt att avgöra, utan att en undersökning verkställes om hans nämnda förhållanden. I någon form måste uppgifter till upplysning härom vara för taxeringsmyndigheterna tillgängliga och en uppskattning av hans inkomst, resp. förmögenhet företagas. Därest inkomsten är tillräckligt stor för att medföra självständig deklaration och taxering av densamma, är ju frågan löst genom de allmänna taxeringsbestämmelserna. Svårare är det att finna en anordning för uppskattning av de smärre inkomsterna utan att alltför mycket öka taxeringsmyndigheternas arbete.

Den utväg härför, som anlitades vid 1919 års lagstiftning, lämnar enligt de sakkunnigas mening möjlighet till ett jämförelsevis enkelt och lätt tillämpligt förfarande. Den antagna metoden innebär, såsom redan framhållits, att varje skattskyldig, som har omyndigt barn med egen inkomst, resp. förmögenhet, skall i sin deklaration uppgiva denna, för såvitt nämligen barnet icke har så stor inkomst, resp. förmögenhet, att det skall självständigt taxeras, då särskild deklaration för barnet skall avgivas. Då nu den skattskyldiges och hans icke självständigt taxerade barns inkomster sammanläggas till en summa och beskattas hos familjens överhuvud, men familjeavdrag medgives för alla familjemedlemmar, som icke äro

underkastade fristående taxering, leder detta till behörigt hänsynstagande till familjens existensminimum, om nämligen de medgivna avdragen för detta äro rätt bestämda.

I själva detta system ligger under sistnämnda förutsättning enligt de sakkunnigas mening ingen orättvisa. De anmärkningar, som framkommit mot detsamma, hava emellertid sin grund just däri, att avdragen för den gemensamt beskattade familjen icke äro tillräckligt noggrant avvägda mot enahanda avdrag för den självständigt taxerade familjemedlemmen. Olägenheterna av denna bristande noggrannhet framträda såsom redan påpekats särskilt vid jämförelse mellan skattebördan för ett hemmavarande barn med självständigt taxerad inkomst och den skattebörda, som drabbar familjeförsörjaren på grund därav, att ett annat barns inkomst taxeras tillsammans med hans egen inkomst, i det att en högre inkomst för det förra barnet kan medföra ett lägre skattebelopp än en mindre inkomst för det sistnämnda barnet.

I den förut omnämnda motionen II: 100 vid 1921 års riksdag har föreslagits att i princip återgå till de bestämmelser, som gällde före 1919 års lagändring. Innan man besluter sig för något dylikt, synes det med hänsyn till det nuvarande systemets avgjorda företräden i principiellt avseende vara påkallat att undersöka, huruvida icke, även med bibehållande av detta system, den antydda olägenheten kan reduceras så, att den åtminstone blir av mindre betydelse.

Att fullständigt förebygga *all* ojämnhet i beskattningen, på detta område lika väl som eljest, torde icke vara möjligt, åtminstone icke på annat sätt än genom beskattningsregler, som äro så invecklade, att de svårligen kunna tillämpas i praktiken. Men detta gäller icke blott med avseende å det nu gällande systemet utan även vid ett återgående till det i den tidigare lagstiftningen rådande systemet.

Man måste sträva efter att uppställa jämförelsevis enkla regler, men samtidigt tillse, att denna enkelhet icke i allt för hög grad vinnes på bekostnad av den likhet i skattebörda, som är ett av skattelagstiftningens mål. Den enkla lösningen medför oftast mycket stora obilligheter och ojämnheter i de individuella fallen. Vidare måste ihågkommas, att varje lättnad för vissa grupper av skattskyldiga medför en minskning av skattens avkastning, och denna minskade inkomst för staten måste, under förutsättning av oförändrat skattebehov, täckas antingen genom andra skatter eller genom en höjning av skatteprocenten för inkomstskatten, eventuellt genom en omläggning av skatteskalan. Då staten numera blivit allt mera beroende av inkomstskatten för fyllande av sitt medelbehov, kommer praktiskt taget varje lättnad vid inkomstskatten för vissa skattskyldiga att motsvaras av en höjning för övriga skattskyldiga, och man måste se till, att ej heller deras berättigade intresse trädes för nära.

Vad nu särskilt den förevarande frågan angår, försvåras dess rationella lösning på ett enkelt sätt därigenom, att de i och för statsbeskattningen gällande bestämmelserna om familjeavdrag och familjebeskattning ansetts böra efter i huvudsak likartade grunder finna tillämpning även vid den på bevillningstaxeringen grundade kommunala beskattningen.

Vid 1920 års ändringar i bevillningsförordningen ansågs såsom ett önskemål, att man borde, såvitt möjligt, hava samma bestämmelser vid bevillningstaxeringen som vid taxeringen till inkomstskatt, så t. ex. i fråga om inkomstbegreppet, rätten till allmänna avdrag o. s. v. Denna likhet utsträcktes även att avse gränsen för

barns självständiga taxering och föräldrars skattskyldighet för barns inkomst. I sistnämnda avseenden frångicks likheten redan år 1921, i det att genom den förut omnämnda provisoriska lagändringen i anledning av motionen I: 49 inkomstgränsen för barns självständiga taxering enligt bevillningsförordningen blev en annan än den som gällde vid beskattningen till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Enligt de sakkunnigas mening måste en dylik bestämmelse avsevärt öka svårigheterna vid taxeringen och taxeringsmyndigheternas arbete. Det synes därför av praktiska skäl vara nödvändigt, att, därest i övrigt likartade grunder för familjeavdrag och familjebeskattning anses böra gälla vid båda taxeringarna, jämväl inkomstgränsen bestämmes lika för bägge taxeringarna. För ett och samma barn bör avdrag få åtnjutas antingen både vid statsbeskattningen och vid kommunalbeskattningen eller ock vid ingendera, och likaledes bör, om man anser fader böra taxeras för barns inkomst, sådan taxering ske vid båda beskattningarna, icke såsom vid 1921 års taxering varit fallet en fader kunna taxeras för ett barns inkomst vid statsbeskattningen, under det att barnet självt taxeras till bevillning för samma inkomst. En dylik åtgärd kan försvaras såsom ett provisorium, men bör undvikas vid lagstiftning för längre tid. Det nuvarande förhållandet medför framförallt svårigheter vid förandet av taxeringslängderna, då inkomsterna i vissa fall skola sammanslås, i andra fall upptagas var för sig, samt en person vid statsbeskattningen är berättigad till barnavdrag, men icke vid bevillningen. Gränsen bör sålunda vara densamma för båda skatterna, men däremot kan man vara tveksam, huru gränsen lämpligast bör dragas, t. ex. om det avgörande bör vara att barnet taxeras till bevillning eller att det taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt eller eventuellt någon tredje omständighet.

I detta sammanhang må påpekas, att vissa svårigheter möta, därest det avgörande skall vara, huruvida barnen själva taxeras till bevillning för inkomst. Inkomst av fast egendom taxeras å ort, där egendomen är belägen, inkomst av rörelse eller yrke, där rörelsen eller yrket drivits, samt inkomst av fartyg, däri flera hava del, där huvud- eller korrespondentredaren är mantalsskriven eller där fartyget har sin hemort, och inträder i dessa fall, om inkomsten taxeras å annan ort än mantalsskrivningskommunen, bevillningsplikt, när den taxerade inkomsten uppgår till 100 kronor. Annan inkomst, med vissa undantag, vartill här icke behöver tagas hänsyn, taxeras alltid, där den skattskyldige är mantalsskriven, och bevillningsplikt inträder först, när den sammanlagda inkomsten överstiger 600 kronor och samtidigt den i mantalsskrivningsorten taxerade inkomsten med minst 20 kronor överstiger hälften av det för orten gällande ortsavdraget. Vidare skall inkomst av fast egendom taxeras först i den mån den överstiger 5 procent respektive 6 procent av taxeringsvärdet, och ett barn kan sålunda hava stor inkomst av fast egendom utan att taxeras till inkomstbevillning. Om man stadgar, att avdrag får åtnjutas blott för barn, som icke taxeras till inkomstbevillning, kan detta innebära, att avdrag icke får åtnjutas, så fort barnet utom mantalsskrivningsorten taxeras för en inkomst av 100 kronor och detta till och med om barnet i verkligheten icke har någon inkomst alls, nämligen om det på annan verksamhet lidit en motsvarande förlust, vilken ju icke får avdragas annat än i mantalsskrivningsorten. Stadgas däremot, att avdrag får åtnjutas för barn, som icke i mantalsskrivningsorten taxeras till bevillning, kan avdrag ske, ehuru barnet har en stor inkomst och självt taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt, nämligen om det har inkomst av fast egendom

eller rörelse utom mantalsskrivningsorten. Denna svårighet torde hava föranlett till att man i förordningen om särskilda bestämmelser om taxering av vissa barns inkomst vid 1921 års taxering till bevillning lät det avgörande bliva, huruvida barnets inkomst med minst 20 kronor överstigit hälften av det vid inkomstskattetaxeringen gällande ortsavdraget.

*Diverse uppslag till frågans lösning.*

Från taxeringsmyndigheter och tjänstemän, som hava till uppgift att deltaga i taxeringsarbetet, hava beklaganden framkommit över de invecklade bestämmelser, som nu gälla i fråga om barnavdragens beräknande och den utsträckta familjebeskattningen. Från denna synpunkt sett skulle det enklaste vara att alldeles avskaffa dessa bestämmelser. Härigenom skulle givetvis taxeringsarbetet bliva betydligt lättare, men det synes dock vara ett alltför lättvindigt sätt att komma ifrån svårigheterna, om man i en skattelagstiftning, som söker fördela skattebördan efter de enskildas individuella skatteförmåga, helt bortsåge från så viktiga moment som å ena sidan familjens storlek och å andra sidan dess samfällda skattekraft. Den eftersträvade enkelheten i taxeringsförfarandet skulle på denna väg vinnas endast genom att uppoffra principer, som med rätta anses såsom grundläggande för rättvisan vid skattefördelningen.

Från statsfinansiell synpunkt, om icke på annan grund, måste avvisas ett uppslag, som dock rätt mycket diskuterats särskilt i utlandet och enligt vilket familjemedlemmarnas sammanlagda inkomst skulle uppdelas lika på samtliga medlemmar och en var beskattas särskilt för sin kvotdel. Orimligheten av denna metod visar sig framförallt, när inkomsten uppgår till stort belopp; detta med hänsyn till skattens progressiva karaktär. Om till exempel i en familj av man, hustru och tre barn mannen hade en inkomst av 100,000 kronor, skulle enligt nämnda metod en var av familjens medlemmar taxeras för 20,000 kronor och den sammanlagda skatten blir då betydligt lägre än om progressionen fått verka på det odelade beloppet. Detta synes också vara en alldeles obefogad lättnad för familjeförsörjare med stora inkomster. I fråga om mindre inkomster innebär detta uppslag i verkligheten blott att familjeavdragen bliva lika med ortsavdraget. Jämväl en dylik åtgärd står dock illa i överensstämmelse med det teoretiska underlaget för det skattefria avdraget eller att existensminimum skall få avdragas; så är t. ex. existensminimum för skattskyldig med fyra barn säkerligen icke fem gånger så stort som existensminimum för den skattskyldige ensam.

En möjlig utväg vore däremot att antingen minska ortsavdraget för hemmavarande barn, som självständigt taxeras, en anordning, som kunde motiveras därmed, att ett sådant barns existensminimum är mindre än en annan ensamförsörjares, eller ock att höja barnavdraget för barn, som har egen inkomst, vilken taxeras hos fadern, varför motivet skulle vara, att existensminimum för ett sådant barn, åtminstone om dess inkomst härrör av eget arbete, i regel är större än för ett barn utan egen inkomst. En viss önskvärd utjämning skulle kunna vinnas på denna väg, om nämligen de belopp, varmed avdragen sänktes eller höjdes, kunde avvägas med tillräcklig noggrannhet. Emellertid skulle den praktiska tillämpningen av härför erforderliga bestämmelser vålla vederbörande myndigheter avsevärda svårigheter på grund av avdragens mångfaldiga gradering. Att minska ortsavdraget för hemmavarande, självständigt taxerade barn skulle dessutom i verkligheten innebära en

utsträckning av familjebeskattningen att avse även dessa barn, i det att en dylik åtgärd, åtminstone vid lägre inkomster, där progressionen saknar betydelse, skulle hava samma verkan som att låta fadern taxeras för barnens inkomst och tillerkänna honom familjeavdrag för barnen med samma belopp som det ifrågasatta lägre ortsavdraget. De sakkunniga hava redan år 1918 ansett sig icke kunna tillråda att utsträcka familjebeskattningen längre än som skett och de sakkunniga hava icke funnit anledning att nu frångå denna ståndpunkt. Den tanke, som ligger bakom uppslaget att höja barnavdraget för barn med inkomst, för vilken fadern taxeras, har däremot ansetts värd att tillvaratagas, och de sakkunniga hava trott sig kunna finna en utväg, på vilken ett liknande resultat skulle kunna vinnas utan alltför mycket ökade taxeringssvårigheter.

*De sakkunnigas förslag. Alternativ I.*

De sakkunniga hava sålunda kommit till den uppfattningen, att de olägenheter vid familjebeskattningen, som hava sin grund i den betydande skillnaden mellan orts- och familjeavdragens belopp, skulle mycket minskas, därest vid gemensam taxering av föräldrars och barns inkomst barnets inkomst upptoges till ett skäligen reducerat belopp, men själva avdragen bibehölles vid sin nuvarande storlek. Vad särskilt arbetsinkomst beträffar kan såsom skäl för en dylik reducering anföras, att det nuvarande barnavdraget motsvarar ett genomsnittligt existensminimum för hemmavarande barn, men då också får anses för litet, när särskilda orsaker göra att existensminimum för ett barn blir högre än genomsnittet. Detta senare blir framför allt fallet, när ett barn har arbete utom hemmet; utgifterna för kläder bliva ofta större och likaså kunna övriga levnadskostnader bliva större t. ex. därigenom att barnet tvingas att intaga vissa måltider utom hemmet. Detta innebär med andra ord, att barnets arbetsinkomst icke kan anses utgöra en ren inkomst för hushållet och att hushållets skatteförmåga icke kan anses ökad i samma mån, som den samlade inkomsten ökats. Det kan därför vara berättigat att blott delvis medräkna barnets arbetsinkomst vid taxeringen.

Fråga kan vara, om det finnes tillräckligt starka skäl att i förevarande avseende göra skillnad på olika slag av inkomst. Jämväl vid förmögenhetsinkomsten finnas f. n. samma olägenheter som vid arbetsinkomsten, och anses olägenheterna böra hävas vid den ena inkomsten, böra de hävas jämväl vid den andra. Förmögenhetsinkomst för omyndiga barn torde också förekomma i jämförelsevis ringa utsträckning, vilket bl. a. synes framgå därav, att under den diskussion, som förts rörande olägenheterna av det nuvarande systemet, aldrig framhållits det orättvisa i, att en barn tillkommande förmögenhetsinkomst blir hårdare beskattad, om fadern taxeras därför än om barnet självt taxeras, under det att en mångfald exempel framdragits på bestämmelsernas verkan i fråga om arbetsinkomst. Förmögenhetsinkomst för barn torde vidare i allmänhet förekomma blott i de fall, då en av föräldrarna dött och barnet fått ärva denne, och med hänsyn därtill, att i ett äktenskap mannen oftast dör före kvinnan, skulle en hårdare beskattning av barns förmögenhetsinkomst än av dess arbetsinkomst i realiteten innebära en särbeskattning av änkor och faderlösa. Farhågorna för att föräldrar skulle för att undgå skatt i livstiden skänka en del av sin förmögenhet till barnen torde vara överdrivna och för de fall, då ett förhindrande av en dylik åtgärd skulle hava sin största betydelse eller i fråga om de större förmögenheterna, utgöra varken de nuvarande eller tidigare gällande bestäm-

melserna ett hinder härför, i det att i dessa fall de bortskänkta beloppen säkerligen bliva så stora, att barnet skall självt taxeras för inkomsten därav.

Därest reduceringen av barnets inkomst till hälften skulle inskränkas till att avse blott arbetsinkomst, uppstå jämväl nya svårigheter. All inkomst, som enligt skatteförfattningarna skall anses såsom inkomst av arbete, torde icke vara av den beskaffenhet, att den bör åtnjuta denna lindrigare beskattning, utan blott inkomst, som kan anses härröra av barnets eget arbete. Särskilda bestämmelser måste därför meddelas rörande de slag av arbetsinkomst, som skulle åtnjuta denna gynnade ställning. Vidare måste bestämmelser meddelas, i vilken ordning de så kallade allmänna avdragen för barnet skulle avräknas från olika slag av inkomst. Skulle arbetsinkomsten först halveras och därefter allmänna avdrag ske, skulle nämligen dessa avdrag i verkligheten komma att frånräknas med det dubbla beloppet. Strängt taget borde barnets allmänna avdrag fördelas på dess förmögenhetsinkomst och arbetsinkomst, men då detta synes komma att medföra allt för mycket besvär, skulle man bliva tvungen medgiva, att allmänna avdrag i första hand finge ske från förmögenhetsinkomsten och att, först om denna understege avdragen, återstoden finge avdragas från arbetsinkomsten.

De sakkunniga hava därför tänkt sig den lösningen, att, om ett barn har inkomst, men denna icke är så stor, att barnet skall självt taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt, fadern skall liksom nu taxeras för inkomsten, men denna upptagas blott till sitt halva belopp. Härigenom kommer skillnaden mellan orts- och barnavdrag att avsevärt minskas och därmed den nuvarande olägenheten av att skatten kan minskas vid ökad inkomst, att i väsentlig grad försvinna. Om fadern taxeras för barnets inkomst, upptages barnets inkomst till sitt halva belopp och fadern åtnjuter fullt barnavdrag; om barnets inkomst är så stor, att det skall självt taxeras, upptages den till sitt fulla belopp och barnet får åtnjuta vanligt ortsavdrag. Under förutsättning att avdragen äro normala och att fadern har en inkomst uppgående till minst två gånger ortsavdraget t. ex. 2,000 kronor, komma vid gränsfallen, det vill säga, då barnets inkomst befinner sig straxt under, respektive vid gränsen för självständig taxering, de beskattningsbara beloppen att bliva följande. Ortsgrupp I: barnets inkomst 600 kronor, taxerat belopp 2,300 kronor, beskattningsbart belopp vid inkomstskatten 1,100, vid bevillningen 1,700 kronor; barnets inkomst 620 kronor, beskattningsbart belopp vid inkomstskatten (1,100 + 10) 1 110 kronor, vid bevillningen (1 550 + 170) 1,720 kronor. Ortgrupp III: barnets inkomst 800 kronor, taxerat belopp 2,400 kronor, beskattningsbart belopp vid inkomstskatten 900 kronor, vid bevillningen 1,650 kronor; barnets inkomst 820 kronor, beskattningsbart belopp vid inkomstskatten (800 + 10) 810 kronor, vid bevillningen (1,400 + 220) 1,620 kronor. Ortsgrupp V: barnets inkomst 1,000 kronor, taxerat belopp 2,500 kronor, beskattningsbart belopp vid inkomstskatten 700 kronor, vid bevillningen 1,600 kronor; barnets inkomst 1,020 kronor, beskattningsbart belopp vid inkomstskatten (500 + 10) 510 kronor, vid bevillningen (1,250 + 270) 1,520 kronor. De påtalade sprången vid beskattningen komma sålunda att högst avsevärt reduceras. Den återstående ojämnheten, vilken för övrigt endast inträffar vid själva övergången till självständig taxering, och därmed följande tendens att deklarera inkomst för högt, torde såsom de sakkunniga förut framhållit, böra vägas mot fördelen att erhålla så många självständiga skattskyldiga som möjligt.

De sakkunniga vilja i detta sammanhang påpeka, att de påtalade sprången

vid taxeringen skulle för de lägre ortsgrupperna något ökas men för de högre minskas, därest barnavdragens belopp sattes i närmare relation till respektive ortsavdrags belopp, vilket såsom ovan framhållits tvivelsutan vore i och för sig det teoretiskt riktiga. Barnavdragen motsvara nu vid inkomstskatten i genomsnitt en fjärdedel av ortsavdragen, men utgöra i verkligheten i grupp I $^1/_3$, i grupp II $^2/_7$, i grupp III $^1/_4$, i grupp IV $^2/_9$ och i grupp V $^1/_5$ av ortsavdraget. Om de inom varje grupp bestämdes till jämnt $^1/_4$ av ortsavdraget skulle de bliva respektive 150, 175, 200, 225 och 250 kronor samt för bevillningen respektive 75, 87.50, 100, 112.50 och 125. Vid taxeringsarbetet skulle det bliva synnerligen betungande att behöva röra sig med en sådan mängd olika avdrag, och det skulle bliva nödvändigt att antingen helt avstå från de hjälpmedel, som tabeller för förvandling av taxerat belopp till beskattningsbart belopp erbjuda, eller ock upprätta ett mycket stort antal dylika tabeller. Bägge dessa utvägar äro dock av praktiska skäl mycket betänkliga. I förra fallet skulle man överlämna en mängd skiftande beräkningar till taxeringsmyndigheterna, varigenom uträkningarnas tillförlitlighet ofta nog riskerades, i senare fallet åter skulle mängden av tabeller göra deras handhavande och utnyttjande till en nog så svårhanterlig sak. Ville man åter för att något förenkla beräkningarna avrunda de särskilda avdragsbeloppen till närmast högre eller lägre femtiotal kronor, minskades ju avsevärt de fördelar, man ville nå på denna väg, i det att den eftersträvade proportionaliteten mellan orts- och barnavdrag förrycktes antingen till fördel eller till nackdel för den skattskyldige. Om avdragen avrundades till närmaste femtiotal med iakttagande av att tjugufemtal höjes till närmast högre femtiotal, skulle de för ett till fyra barn vid inkomstskatten bliva (oavjämnade siffror inom parentes) i ortsgrupp I 150, 300, 450 och 600 kronor, ortsgrupp II 200 (175), 350, 550 (525) och 700 kronor, ortsgrupp III 200, 400, 600 och 800 kronor, ortsgrupp IV 250 (225), 450, 700 (675) och 900 kronor samt ortsgrupp V 250, 500, 750 och 1 000 kronor. För bevillningen skulle motsvarande siffror bliva ortsgrupp I 100 (75), 150, 250 (225) och 300 kronor, ortsgrupp II 100 (87.50), 200 (175), 250 (262.50) och 350 kronor, ortsgrupp III 100, 200, 300 och 400 kronor, ortsgrupp IV 100 (112.50), 250 (225), 350 (337.50) och 450 kronor samt ortsgrupp V 150 (125), 250, 400 (375) och 500 kronor. Även efter en dylik avjämning skulle dock taxeringsarbetet komma att tyngas genom de varierande barnavdragen, synnerligast i de fall, där taxeringsmyndigheten har att behandla flera ortsgrupper, såsom fallet är med beskattningsnämnd i distrikt, därav olika delar tillhöra olika ortsgrupper. De sakkunniga hava därför icke ansett sig böra i sitt förslag upptaga bestämmelsen om barnavdragens sättande i relation till ortsavdragen.

De sakkunniga hava utarbetat bilagda förslag (alt. I) till de författningsändringar, som äro erforderliga, därest på sätt nu föreslagits barns inkomst, för vilken fader eller moder taxeras, vid taxeringen medräknas med blott sitt halva belopp samt barnavdragen bibehållas vid sin nuvarande storlek. I detta förslag har även upptagits den ändring av 18 § 1 mom. b), inkomstskatteförordningen, att avdrag för husföreståndarinna får åtnjutas, endast därest skattskyldig har *hemmavarande* barn, och har i samband härmed stadgandet undergått en förtydligande omredigering.

*Alternativ II.* Uti den förut omnämnda motionen II: 100 vid 1921 års riksdag har med hänsyn till de olägenheter, som ansetts följa av det nuvarande stadgandet, att fader i vissa fall

skall taxeras för barns inkomst, föreslagits, att detta stadgande skulle i sin helhet upphävas. Enligt detta förslag skulle i övrigt gälla följande. Skattskyldig skall erhålla barnavdrag för hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållet barn, vilket icke uppnått 16 år och vilket icke själv skall taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt. För lön och underhåll åt hemmavarande barn, som användes i skattskyldigs verksamhet, äger skattskyldig vid uppskattning av inkomsten från verksamheten göra avdrag med fulla värdet av omförmälda förmåner, därest barnet uppnått 16 år eller självt taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt, men däremot icke i andra fall. Skattskyldig skall i likhet med vad som gällde enligt 1910 års bestämmelser taxeras för omyndigt barns förmögenhet, så framt barnet icke självt skall taxeras.

Därest olägenheterna av faders skattskyldighet för barns inkomst anses även efter de av de sakkunniga i alt. I föreslagna ändringarna i hithörande bestämmelser bliva så stora, att denna skyldighet icke bör bibehållas, torde frågan böra lösas i huvudsak i enlighet med det i nyssnämnda motion framlagda förslag. Viss modifikation torde dock vara önskvärd. Enligt nämnda förslag skulle fader äga vid såväl inkomstskatten som bevillningen åtnjuta barnavdrag för barn under 16 år, vilket icke taxeras till inkomst- och fömögenhetsskatt. Med denna bestämmelse kommer vid nuvarande provisoriska avdrag barnavdrag att eventuellt få åtnjutas för barn med en inkomst upp till 1,510 kronor. Då samma inkomstgräns gäller jämväl vid bevillningen, skulle vidare vid bevillningen barnavdrag få åtnjutas för ett barn, vilket självt taxeras till bevillning, nämligen när inkomsten överstiger halva ortsavdraget men icke är så stor, att barnet skall taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt. Detta synes olämpligt. Den senast berörda olägenheten kunde avhjälpas, därest det stadgades, att barnavdrag icke finge äga rum, därest barnet självt taxerades till bevillning. Även med en dylik bestämmelse skulle barnavdrag kunna få åtnjutas för barn med en egen inkomst i mantalsskrivningskommunen av upptill 760 kronor, vilket icke synes befogat, och därjämte möta såsom tidigare påpekats i annat avseende vissa svårigheter att låta barnets bevillningsplikt vara avgörande. Det synes ur alla synpunkter lämpligast att låta rätten till barnavdrag vara beroende av, att barnets inkomst icke uppgår till minst barnavdragets belopp. Tager man därvid i betraktande att genom reducering av viss del av det taxerade beloppet, barnavdraget kan minska det beskattningsbara beloppet med högst 300 kronor borde alltså rätten till barnavdrag normalt upphöra, när barnets inkomst uppgår till minst 300 kronor. Så länge provisorisk höjning av familjeavdragen äger rum, bör då även en motsvarande höjning av inkomstgränsen ske och bör den med nuvarande provisoriska avdrag alltså höjas till 450 kronor.

Även med den av de sakkunniga föreslagna modifikationen av det i motionen framlagda förslaget kommer detta att medföra vissa orättvisor och språng vid beskattningen. Har barnet lägre inkomst än 300 kronor, blir inkomsten utan varje verkan på beskattningen, under det att en ökning av denna inkomst från 299 till 300 kronor kommer att medföra förlust av barnavdraget och alltså en ökning av faderns beskattningsbara belopp med upp till 300 kronor. En ökning däremot av barnets inkomst över 300 kronor blir på nytt utan verkan på beskattningen, till dess inkomsten blir så stor, att barnet kan taxeras till bevillning. Påtagligt är även att detta förslag skulle särskilt för den jordbrukande befolkningen, vilken måste anses

redan nu otillbörligt gynnad vid beskattningen, medföra ytterligare lättnad, i det att vid inkomstens beräknande avdrag finge ske för lön och underhåll åt hemmavarande barn, som biträder i den skattskyldiges verksamhet, även om barnet icke skall självt taxeras. Däremot kommer förslaget onekligen att medföra lättnader i taxeringsarbetet.

De sakkunniga hava icke ansett dessa lättnader uppväga de brister, som enligt vad ovan framhållits vidlåda denna lösning av frågan, men hava emellertid utarbetat bilagda förslag till erforderliga författningsändringar (alt. II) för den händelse sistnämnda utväg skulle föredragas.

**Äkta makars beskattning.**

De sakkunniga hava vidare att yttra sig rörande beskattningen av äkta makars inkomst.

Vid anmälan av förevarande ärende den 29 juni 1921 har departementschefen beträffande denna fråga anfört, att man i sammanhang med frågan om barnbeskattningen lämpligen borde hava uppmärksamheten riktad även på frågan om äkta makars beskattning. Enligt departementschefens åsikt borde man nämligen alltjämt icke lämna ur sikte det gamla önskemålet, att lagstiftningen gjordes sådan, att densamma icke verkade ogynnsamt i avseende på äktenskapsfrekvensen. Någon verkligt rationell lösning av denna fråga hade hittills icke vunnits.

Enligt 1910 års inkomstskatteförordning i dess ursprungliga lydelse skulle mannen taxeras jämväl för hustruns inkomst och förmögenhet, såvida icke dessa varit rättsligen undantagna från mannens förvaltning. I sistnämnda fall skulle hustrun själv taxeras, men skatten för makarna beräknas efter bådas belopp sammanräknade och fördelas på dem i förhållande till vars och ens taxerade belopp. Skattesatsen, rätten till barnavdrag m. m. bestämdes alltså med hänsyn till båda makarnas sammanlagda taxerade belopp. Motsvarande bestämmelser funnos i bevillningsförordningen.

Redan vid 1911 års riksdag väcktes motioner (I:48, II:86), däri, under åberopande att gällande bestämmelser om äkta makars beskattning verkade därhän, att de, som inginge äktenskap, i vissa fall i skattehänseende ställdes ogynnsammare än de, som levde i lösare förbindelser, samt att bestämmelserna därigenom innebure ett slags premiering av de sistnämnda i jämförelse med äktenskapet, yrkades, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning, vilka åtgärder lämpligen kunde vidtagas för att i möjligaste mån undanrödja omförmälda oegentlighet i vår skattelagstiftning. I anledning av dessa motioner beslöt riksdagen skrivelse med anhållan om en dylik utredning. I denna skrivelse yttrade riksdagen, bland annat: »En radikal utväg vore givetvis att som regel göra äkta makar till självständiga skatteobjekt. Därigenom skulle undanrödjas åtminstone de i motionerna särskilt betonade oegentligheter beträffande avdragen. En sådan åtgärd skulle emellertid innebära ett brytande med en av grundprinciperna i vårt skattesystem, äkta makars samfällda beskattning, en princip, som är allmänt erkänd även i utlandet. Riksdagen har fördenskull tagit i övervägande, huruvida icke på annat sätt åtgärder kunde vidtagas för erhållande av en för ifrågavarande ändamål gynnsammare skattelagstiftning. Såsom möjliga utvägar hava därvid framställt sig de i motionerna antydda, nämligen dels att sänka existensminimum för ogift person och höja detsamma för sammanlevande äkta makar, dels ock att på lägre inkomststadium

vid bedömande av äkta makars skatteförmåga måhända större hänsyn än i gällande skattelagstiftning kunde tagas till det antal barn, de hava att försörja.»

Vid 1915 års riksdag väcktes en motion (II: 106), däri yrkades, att riksdagen ville besluta i skrivelse ingå till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t täcktes utarbeta och för riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar i bevillningsförordningen och inkomstskatteförordningen, att man och hustru, som båda ägde inkomst eller förmögenhet, skulle beskattas var för sig. Under åberopande av att redan i 1911 års riksdagsskrivelse uppdragits de huvudlinjer, efter vilka undersökningen av hithörande förhållanden syntes böra gå, samt att det i skrivelsen avsedda uppdraget redan lämnats åt de arbetande kommunalskattekommitterade, hemställde bevillningsutskottet, att motionen icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda, och detta blev också riksdagens beslut.

I det uppdrag, som år 1918 lämnades de inkomstskattesakkunniga, ingick även utredning angående de skattelindringar, som lämpligen borde givas gift person i förhållande till ogift, men däremot icke direkt frågan om en omläggning i dess helhet av äkta makars beskattning. De sakkunniga hade dock sin uppmärksamhet riktad på den påstådda orättvisan av att makar kunde på grund av äktenskapets ingående bliva hårdare beskattade än förut.

De sakkunniga föreslogo ingen ändring i bestämmelsen, att skatten skall beräknas efter makarnas sammanlagda taxerade belopp, d. v. s. att makar skola i beskattningshänseende räknas såsom en enhet. Då emellertid existensminimum måste anses större för ett gift par än för en ensam person, föreslogo de sakkunniga, att det skattefria avdraget för existensminimum måtte bestämmas större för gifta än för ogifta. Detta skulle enligt förslaget ske på det sätt, att ett särskilt familjeavdrag av 200 kronor medgavs för hustru (respektive för man, därest hustrun ensam var taxerad). Därest båda makarna taxerades, skulle deras taxerade belopp sammanläggas och därefter reduceras till beskattningsbart belopp samt skatten därå fördelas på makarna i proportion till deras taxerade belopp. Nämnda avdrag hade bestämts med hänsyn till det vanligaste fallet, att hustrun själv ombesörjde skötseln av hemmet. Därest hustrun hade arbete utom hemmet och anställt ett avlönat biträde för utförande av sysslorna i hemmet, bleve emellertid makarnas skatteförmåga mindre än vad som uttrycktes genom makarnas sammanlagda inkomst med frånräknande av ortsavdrag och hustruavdrag. Utgiften för biträde i hemmet hade närmast karaktären av en utgift, som vore nödvändig för förvärvande av hustruns arbetsinkomst, och de sakkunniga föreslogo därför, att gift kvinna, som av förvärvsverksamhet vore i avsevärd grad förhindrad att ägna sig åt hemmets skötsel, skulle få såsom utgift för inkomstens förvärvande avdraga kostnaden för nödigt biträde i hemmet, dock högst 300 kronor. De sålunda föreslagna bestämmelserna upptogos i Kungl. Maj:ts proposition (nr 259) till 1919 års riksdag och biföllos av riksdagen med den ändring, att maximum för avdraget för biträde i hemmet bestämdes till 400 kronor.

Genom dessa bestämmelser avsågs, bland annat, att i viss mån motverka den olägenheten, att två personer, som bägge hava inkomst, genom ingående av äktenskap kunna försättas uti ogynnsammare ställning i skattehänseende än före giftermålet och att de alltså, om de utan äktenskap sammanleva såsom äkta makar, beskattas lindrigare än om de voro gifta. I sitt preliminära utlåtande år 1918 hade de sakkunniga föreslagit en annan utväg att förekomma denna olägenhet, nämligen

att personer, vilka sammanlevde såsom man och hustru, skulle beskattas enligt de för äkta makar gällande regler. Detta förslag blev emellertid föremål för anmärkningar från flera av de myndigheter, som avgivit yttrande över detsamma, och upptogs icke i Kungl. Maj:ts proposition. Riksdagen gick på sätt och vis ännu ett steg längre, i det den medgav icke gift skattskyldig med barn samma avdrag för husföreståndarinna, som eljest är medgivet för hustru. Två sammanlevande med barn få sålunda en ännu mera gynnad ställning än två gifta, i det att dels deras inkomster beskattas fristående för sig dels mannen får ortsavdrag och avdrag för husföreståndarinna jämte det att kvinnan får ortsavdrag.

Vid utarbetandet av det år 1919 framlagda förslaget förutsattes, att frågan om äkta makars beskattning skulle ånyo upptagas vid behandlingen av kommunalskatteproblemet. Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kommunalskattelag (nr 191/1920) anknöt sig emellertid i denna del till 1919 års ändring i inkomstskatteförordningen dock med ett par mindre olikheter. Hustruavdraget utgjorde sålunda blott hälften av det vid inkomstskatten gällande eller 100 kronor, och i stället för avdraget med 400 kronor för biträde i hemmet föreslogs vidare, att 200 kronor av hustruns arbetsinkomst alltid skulle bliva skattefria vare sig hon haft biträde i hemmet eller ej, samt att därjämte kostnad för biträde, där sådant anlitades, skulle få avdragas med högst 200 kronor. Såsom skäl för sistberörda ändring anfördes i en av departementschefen åberopad promemoria: Det år 1919 framlagda förslaget innebure avdragsrätt endast för direkta utgifter för biträde i hemmet och bleve därigenom utan betydelse för just de mindre bemedlade, som ej hade råd till utgifter för sådant ändamål. Billigheten syntes fordra, att jämväl dessa komme i åtnjutande av någon motsvarande lättnad i det fall, att hustrun förvärvade inkomst. Jämväl rent principiellt kunde det ifrågasättas, huruvida avdragsrätten borde begränsas till de fall, då verklig kostnad för biträde i hemmet måst vidkännas. Även om en gift kvinna, som hade förvärvsverksamhet utom hemmet, skötte de löpande göromålen i hemmet utan anlitande av biträde, kunde hon dock icke i samma utsträckning medhinna de mångahanda arbeten med sömnad, lagning o. d., som utan att medföra direkt inkomst, dock nedbragte familjens levnadskostnader. Vid lika sammanlagd inkomst torde därför familjens skattekraft vara större, om mannen ensam förtjänade inkomsten, än om båda makarna måste positivt bidraga därtill.

De av Kungl. Maj:t sålunda föreslagna bestämmelserna upptogos bland de av riksdagen beslutade ändringarna i bevillningsförordningen, och i samband härmed infördes enligt förslag i propositionen nr 400 motsvarande ändrade bestämmelser om rätt till avdrag från hustruns arbetsinkomst jämväl i inkomstskatteförordningen.

Vid sin undersökning av hithörande spörsmål hava de sakkunniga icke kunnat finna annat än att den hittills tillämpade principen, att mans och hustrus inkomster skola i beskattningshänseende sammanräknas, måste anses riktig, även om vissa modifikationer av nu gällande bestämmelser möjligen kunna anses önskvärda.

De olika principer, som här stå emot varandra, äro å ena sidan, att makarna äro självständiga rättssubjekt, vilka hava att var och en råda över sin inkomst och förmögenhet, och att en var av dem därför bör beskattas efter sin inkomst utan hänsyn till den andre makens ekonomiska förhållanden, och å andra sidan, att på grund av det sätt, varpå äkta makar äro i ekonomiskt avseende

faktiskt beroende av varandra, man icke kan bedöma den ene makens skatteförmåga utan att taga hänsyn till den andra makens ekonomi.

Vid bedömande av äkta makars skatteförmåga måste man, liksom alltid i beskattningsfrågor, utgå från vad som kan anses vara normalfallet, vilket väl härvidlag torde vara, att det är mannen, som ensam eller i huvudsak ensam förvärvar den inkomst, varav makarna skola hava sitt uppehälle. Med skatteförmågan i detta normalfall bör man därefter jämföra skatteförmågan i de fall, då båda makarna hava inkomst, eventuellt med hänsynstagande till det sätt, varpå hustruns inkomst förvärvas.

I det antagna normalfallet bör ju mannen såsom vanligt hava skattefritt avdrag för existensminimum för sig och sin familj eller, om man nu bortser från barn, för sig och hustrun. Vid beräkning av detta existensminimum måste ihågkommas, att i normalfallet hustrun utför en mängd arbete, för vilket ensamförsörjaren måste anlita avlönad arbetskraft, och att därför hustrun kommer att så att säga minska existensminimum för mannen. Existensminimum får dock antagas vara större för man och hustru tillsammans än för en ensam person, men torde på grund av ovan antydda förhållanden icke bliva dubbelt så stort som existensminimum för ensam person. Lagstiftaren har antagit, att existensminimum för gift par skulle överstiga existensminimum för ensam person med blott 200 kronor, vilken summa möjligen kan anses låg, men bestämts i enlighet med socialstyrelsens förslag, vilket emellertid avsåg förhållandena å ort med normala levnadskostnader eller inom ortsgrupp II. Beloppet borde för vinnande av full rättvisa naturligtvis variera för de olika ortsgrupperna, men av praktiska hänsyn har hustruavdraget i likhet med barnavdraget bestämts lika för alla ortsgrupper.

Har hustrun egen inkomst, kommer denna att i regel öka de medel, som stå till förfogande för det gemensamma hushållet. Båda makarna äro enligt giftermålsbalken pliktiga att var efter sin förmåga bidraga till att bereda familjen det underhåll, som med avseende å makarnas villkor må anses tillbörligt, och varje ökning i hustruns inkomst kommer sålunda att i regel lätta den börda, som härutinnan vilar å mannen. I de fall, då hustrun försörjer mannen och uppehåller hemmet gäller motsvarande, om mannen lyckas förvärva sig någon inkomst. Varje ökning av den ene makens inkomst ökar makarnas gemensamma skatteförmåga. Om två äkta par i samma ortsgrupp hava 10,000 kronors inkomst var, synas de hava samma ekonomiska ställning och samma skatteförmåga, även om i det ena äktenskapet mannen ensam förvärvar hela inkomsten och i det andra äktenskapet man och hustru förtjäna 5,000 kronor var, och de torde därför i båda fallen böra betala lika stor skatt. Skulle var och en av makarna beskattas fristående, blir detta emellertid icke förhållandet, såsom framgår av följande exempel, i vilka räknas med att makarna äro bosatta i ortsgrupp III och att hustruns inkomst är förmögenhetsinkomst, så att de speciella avdragen från hustrus arbetsinkomst icke spela in. För enkelhetens skull bortses även från förmögenhetsdelen. Med nuvarande bestämmelser och normala avdrag blir för äkta makar med en inkomst av 10,000 kronor det beskattningsbara beloppet 8,500 kronor och skattens grundbelopp 255 kronor, oberoende av vilkendera maken förvärvat inkomsten. Skulle däremot vardera maken taxeras såsom en självständig ekonomisk enhet samt alltså båda vara berättigade till ortsavdrag och mannen ej berättigad till hustruavdrag, blir resultatet mycket olika, beroende på inkomstens fördelning mellan makarna. Har hela inkomsten förvärvats av en-

dera maken, blir dennes beskattningsbara belopp 8,800 kronor och grundbeloppet 264 kronor. Har mannen 9,000 kronor och hustrun 1,000 kronor, blir beskattningsbara beloppet (7,800 + 100) 7,900 kronor och grundbeloppet 237 kronor, och hava makarna 5,000 kronor vardera, blir beskattningsbara beloppet (2 × 3,800) 7,600 kronor och grundbeloppet 228 kronor. Sålunda kan en olika fördelning i detta fall åstadkomma en skillnad i grundbelopp av 36 kronor, enär det sammanlagda beskattningsbara beloppet minskas med 1 $^1/_2$ gång ortsavdraget. Är inkomsten större, så att progressionen inverkar, kan skillnaden bliva mångdubbelt större. Vid en inkomst av 100,000 kronor blir grundbeloppet 5,700 kronor, om blott en make har inkomst, men (2 × 2,300) 4,600 kronor om makarna hava 50,000 kronor var, sålunda en skillnad i skatt av 1,100 kronor. Den olika inkomstfördelningen synes dock icke motivera en så stor skillnad i skatt, utan skatteförmågan måste tvärtom mätas efter makarnas sammanlagda inkomster, oberoende av vem som förvärvat dem.

Emot denna slutsats har under diskussionen såväl i utlandet som här hemma gjorts en hel del invändningar. Först må nämnas den anmärkningen, att äkta makar icke böra behandlas sämre än andra, som hava gemensamt hushåll och därigenom kunna nedbringa sina utgifter, såsom när bröder och systrar hava gemensamt hushåll eller en moder med egen inkomst hushållar för sin vuxne son. I den mån anmärkningen är riktig, borde logiskt detta snarare leda till det resultat, att även andra hushåll än äkta makars beskattades efter den sammanlagda inkomsten, icke därtill att äkta makar beskattades var för sig. Emellertid bör ej förbises, att dessa övriga familjehushåll äro av mera tillfällig och löslig natur, liksom ock att för äktenskapen finnas särskilda lagbestämmelser, som reglera bidragsskyldigheten, samt att makarnas hela inkomst i regel användes för gemensamt bästa, varemot för andra gemensamma hushåll dylika lagbestämmelser saknas och blott en mindre del av hushållsmedlemmarnas inkomster användas för utgifter, som kunna anses vara gemensamma. Dessa och andra förhållanden göra det utomordentligt svårt att uppställa några beskattningsregler, vilka skulle rättvist träffa andra gemensamma hushåll än äkta makars. Den omständigheten, att de mera tillfälliga hushållen icke underkastas gemensam beskattning, synes enligt de sakkunnigas mening icke utgöra tillräckligt skäl att upphäva den gemensamma beskattningen av äkta makar.

Beträffande åter anmärkningen, att genom den nuvarande beskattningen två personer, vilka ingå äktenskap med varandra, härigenom försättas uti en i skatteavseende ogynnsammare ställning än förut, medgives gärna, att densamma är riktig, om man blott ser på skattens belopp, men man får icke glömma att såsom redan framhållits den ekonomiska ställningen och därmed skatteförmågan blivit förändrad genom äktenskapet och inrättande av det gemensamma hushållet. Ofta bliva väl, även när äktenskapet ännu är barnlöst, utgifterna för uppehället dyrare efter än före giftermålet, men detta beror snarare på en höjning av levnadsstandarden i samband med inrättande av eget hushåll. Hava båda kontrahenterna haft eget hushåll före giftermålet, komma sammanlagda omkostnaderna otvivelaktigt att sjunka.

Förevarande invändning har otvivelaktigt sitt största berättigande vid jämförelse med två personer, vilka utan giftermål sammanleva såsom man och hustru; dessa bliva helt visst för lindrigt beskattade. Botemedlet härför är ju att beskatta dem såsom äkta makar, men av de sakkunniga tidigare framställt förslag härom har icke vunnit bifall. Antalet av dylika sammanlevande är för övrigt så litet, att man törhända kan bortse därifrån och underlåta att lagstifta för dylika undan-

tagsfall. År 1918 sökte de sakkunniga skaffa sig upplysning, huruvida sammanlevnad vore vanlig, och, enligt vad de sakkunniga då erforo, skulle det i Stockholm vara kanske ett par hundra fall, där skattemyndigheterna skulle utan mera ingående undersökning våga antaga, att sammanlevnad ägde rum. Att söka bota den orättvisa, som ligger däri, att sammanlevande taxeras utan hänsyn till den sammanlagda inkomsten, genom att låta även äkta makar taxeras utan hänsyn till sin sammanlagda inkomst, måste vara att upphäva en mindre orättvisa genom att skapa en större. Äktå makars självständiga beskattning komme ju nämligen att medföra minskad avkastning av skatten och därmed, när skattebeloppet måste återfås genom höjd beskattning, ökad skattebörda icke blott för ensamförsörjare och sammanlevande utan även för de äkta män, vilkas hustrur icke hava egen inkomst.

*Lagstiftningen i England.*

Det kan vara av intresse att taga del av den lösning förevarande fråga fått i England, där den varit föremål för en grundlig utredning av den förut omnämnda »Royal Commission on the Income Tax». I England taxeras mannen alltid för hustruns inkomst, därest icke någon av makarna begär, att hustrun skall själv taxeras. Även i detta fall beräknas skatten efter bådas sammanlagda inkomst. Det framhölls hos kommissionen av en del vittnen, att rätten till fullt självständig taxering för hustrun (d. v. s. utan sammanräkning av inkomsterna för bestämmande av skattens belopp) vore en väsentlig del av den självständiga medborgarrätten, och att principen om full likställighet i fråga om medborgerliga skyldigheter (in regard to civil obligations) borde segra över varje skatteprincip. Det påstods också, att den gällande beskattningsmetoden verkade som ett straff på äktenskap. Kommissionen godkände icke dessa synpunkter utan föreslog endast, att varje skattskyldig skulle få åtnjuta ett skattefritt avdrag motsvarande existensminimum och att detta skulle fastställas för ensamförsörjare till 150 pund »earned income» och för gift par till 250 pund »earned income», men om hustrun hade arbetsinkomst ökas med denna, dock högst till 300 pund. Av hustruns arbetsinkomst skulle alltså upp till 50 pund vara fria. Dessa avdragsbelopp överensstämma med de sedermera antagna, då »earned income» ingår i det taxerade beloppet blott med $^{9}/_{10}$ av sitt belopp. Ifråga om sammanläggningen i beskattningsavseende av äkta makars inkomst anförde kommissionens majoritet (blott två reservanter):

»Finansministern har i underhuset uppgivit, att förlusten i skatteintäkt vid skild taxering av man och hustru skulle uppgå till £ 20,000,000, vilket belopp möjligen skulle kunna ökas till £ 45,000,000 genom överflyttande av inkomst från man till hustru. Att flytta en börda från personer, vilkas gemensamma inkomst är sådan, att deras betalningsförmåga tillåter att den billigtvis bäres av den, och att genom ökad skatteprocent placera en del av bördan på andra skattskyldiga, skulle enligt vår åsikt vara rakt stridande mot alla principer för en rättvis beskattning. Vi hava den känslan, att de, som begära denna ändring i nuvarande bestämmelser, i verkligheten icke begära självständig taxering eller skild betalning av skatten — detta kan erhållas redan med nuvarande bestämmelser — utan en minskning av inkomstskattebördan på den grund, att en del av den gemensamma inkomsten händelsevis tillhör hustrun. Det finnes två metoder att genom en minskad beskattning taga hänsyn till de förpliktelser, äktenskapet medför. Den ena är att medgiva ett avdrag, hustru- eller äktenskapsavdrag, från den sammanlagda inkomsten; detta hustruavdrag medgives för närvarande och det kommer att enligt vårt förslag betydligt ökas i

betydelse. Den andra metoden är att genom en fullt oberoende behandling av mans och hustrus inkomster i inkomstskatteavseende åstadkomma en differentiering, vilkens resultat helt och hållet kommer att bero på det särskilda sätt, varpå en viss inkomst råkar att fördela sig på hushållets båda medlemmar. Då den förra metoden har betydelse för varje äkta par, är det ofantligt mycket troligare, att densamma kommer att uppmuntra till äktenskap än att den senare gör det. Det förefaller oss underligt, att samma vittnen, som för att söka genomdriva sitt anspråk på självständig taxering bortse från äkta makars gemensamma förpliktelser, samtidigt begära ökade hustru- och barnavdrag, vilka ju innebära uttryckliga erkännanden av de gemensamma förpliktelser, som skapas genom äktenskapet. Det förefaller oss som om det skulle vara fullständigt ologiskt att i ett och samma skattesystem medgiva ett avdrag, som vilar på erkännande av mans och hustrus gemensamma förpliktelser, och att samtidigt medgiva lättnad för vardera parten i föreningen, som om de vore fullständiga främlingar för varandra. Om skild taxering medgåves, borde logiskt giftermålsavdraget upphävas, och resultatet skulle bliva, att bördorna överflyttades från de rika till de fattiga, enär i det stora flertalet fall hustrun icke alls har någon egen inkomst eller ock en egen inkomst, som är mindre än det nuvarande hustruavdraget och betydligt mindre än det föreslagna avdraget. Förevarande fråga får icke betraktas såsom en politisk fråga utan bör ses från finansiell och statsinkomstsynpunkt, och vi äro övertygade om att den måste avgöras icke efter några teoretiska hänsyn till politisk likställighet, utan i överensstämmelse med principen om skatteförmåga, vilken vi erkänna såsom reglerande för alla skattefrågor. Vid tillämpningen av denna princip måste vi taga hänsyn till de sociala förhållandena i det land, där skatten pålägges. Det stora flertalet gifta personer leva tillsammans och använda sina inkomster för gemensamma behov, och till detta gemensamma hushåll och inbördes beroende tages, i hustruns intresse, hänsyn vid andra former av beskattning t. ex. testaments- och arvskatt är lägre för hustrun än för en person, som icke är besläktad med den döde. Sammanläggningen i skattehänseende av mans och hustrus inkomster beror icke på någon medeltida uppfattning av kvinnans underdånighet och beror ej heller på någon könets underlägsenhet, eftersom vardera parten kan begära egen taxering och egen debetsedel. Inkomsterna sammanläggas, enär lagen om skatteförmågan är den högsta lagen i skattefrågor, och skatteförmågan beror i verkligheten på beloppet av den inkomst, som tillkommer ett gift par, och icke på den proportion, vari denna inkomst händelsevis råkar att ägas av parterna i föreningen. Det är utom allt tvivel, att i det ojämförligt stora flertalet av de fall, där hustrun har egen inkomst, hon bidrager till den gemensamma kassan antingen så att hennes inkomst verkligen uppgår i mannens eller ock därigenom att hon betalar utgifter, som i mindre lyckligt lottade hushåll falla på mannen. Vi hava ägnat mycken tid och uppmärksamhet åt detta ämne och hava med yttersta omsorg prövat alla de skäl, som förelagts oss, och vi hava tvungits till den slutsatsen, att den oförrätt, varöver klagats, är mera påstådd än verklig eller med andra ord snarare en förevändning för klagomål än en oförrätt. Vi tillråda därför att hopläggningen av hustrus och mans inkomster skall i regel fortfarande äga rum.»

*De sakkunnigas yttrande och förslag.*

Det resonemang, som de sakkunniga tidigare här ovan fört därom, att hustruns inkomst ökar skatteförmågan, håller emellertid icke fullt streck ifråga om hustrus arbetsinkomst i egentlig mening. När hustrun förvärvar inkomst genom

arbete, sker detta i regel på bekostnad av det arbete, som hon eljest skolat nedlägga i hemmet och vilket skulle hava minskat makarnas existensminimum. I vissa fall är det fullt tydligt, att hustruns arbete utom hemmet medför ökade utgifter för hemmet, nämligen när avlönat biträde måste anlitas för att utföra de sysslor, husmodern annars själv skulle utfört, men även i andra fall kommer, på sätt framhölls i Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kommunalskattelag, hustruns arbete utom hemmet att medföra ökade levnadskostnader, emedan hon icke kan i samma utsträckning medhinna de mångahanda arbeten med sömnad, lagning o. d., som, utan att medföra direkt inkomst, nedbringa familjens levnadskostnader. Härtill har ju också hänsyn tagits i den nuvarande lagstiftningen, i det att hustrun äger av sin arbetsinkomst avdraga 200 kronor och, om hon måst anlita avlönat biträde i hemmet, därutöver kostnaden för dylikt biträde upp till ett belopp av 200 kronor. Hustruns arbetsinkomst kan alltså vara fri från skatt upp till 400 kronor.

Enligt de sakkunnigas åsikt tala alla skäl för, att man bibehåller den nuvarande bestämmelsen, att skatten för äkta makar beräknas efter båda makarnas inkomster sammanräknade, och de sakkunniga hava icke heller kunnat finna någon grund för antagandet, att denna beskattningsregel skulle hava någon ogynnsam inverkan på äktenskapsfrekvensen, vilken torde i huvudsak influeras av helt andra förhållanden. Skulle det däremot av annan anledning anses önskvärt att i någon form något lätta den nuvarande skattebördan för äkta makar, vilja de sakkunniga ifrågasätta två utvägar, nämligen att dels öka hustruavdraget (men ej avdraget för husföreståndarinna) dels öka det avdrag, som hustru får åtnjuta från sin arbetsinkomst. Vad beträffar hustrus förmögenhetsinkomst hava de sakkunniga icke ansett sig böra ifrågasätta något dylikt avdrag, då ju denna inkomst utgör ett rent ekonomiskt plus för familjen och ökar dess inkomst utan att öka existensminimum.

Det torde dock vara tvivelaktigt, huruvida någon ändring av hithörande bestämmelser för närvarande bör ske. Frågan om äkta makars beskattning är i vad angår den kommunala beskattningen föremål för utredning av kommunalskattekommittén och bör i denna del ej lösas annat än i samband med lösning av kommunalskattefrågan i dess helhet. Dessutom har prisnivån ännu icke blivit stabiliserad och, när detta skett, torde en reglering av ortsavdragens och familjeavdragens belopp i deras helhet böra ske. En höjning av hustruavdraget torde i varje fall ej nu böra äga rum. Däremot föreligga icke lika starka skäl mot att nu öka det avdrag, som hustru får åtnjuta från sin arbetsinkomst. De sakkunniga ställa sig dock tveksamma beträffande behovet för närvarande av en dylik ökning. Anses avdraget dock böra höjas, torde viss omläggning av avdraget i annat avseende böra äga rum.

För närvarande återfinnas bestämmelserna om förevarande avdrag å två olika ställen i vardera skatteförfattningen, nämligen uti inkomstskatteförordningen i 9 § och i 25 § 1 mom. samt uti bevillningsförordningen i 8 § 1 mom. och 11 § 2 mom. 3:o). Detta måste medföra svårighet att hålla reda på bestämmelserna, och dessa torde därför böra sammanföras på ett ställe i vardera förordningen. Vidare skola avdragen ske innan inkomstens belopp uppföres i deklarationen, vadan de icke komma till synes i denna, och slutligen kunna för bevillningstaxeringen avdragen fördelas på olika kommuner, nämligen på mantalsskrivningskommunen och annan kommun, där hustrun haft inkomst av rörelse eller yrke. Dessa förhållanden nästan omöjliggöra kontroll av, att avdragen icke skett till för höga

belopp. För att möjliggöra en dylik kontroll bör först och främst förevarande avdrag få ske blott i mantalsskrivningskommunen; en dylik inskränkning synes icke innebära någon orättvisa, då avdraget, vilket grundar sig på en antagen ökning av existensminimum, närmast får anses motsvara en höjning av familjeavdraget för hustru och dylikt avdrag icke får åtnjutas annat än i mantalsskrivningskommunen. Därjämte bör avdraget för hustrus arbetsinkomst icke få göras direkt vid inkomstberäkningen, utan bör ske i deklarationen, lämpligen i samband med allmänna avdrag.

Ett dylikt ökat avdrag skulle kunna tänkas närmast böra ske i samma form som nu, nämligen genom någon höjning av de nu medgivna avdragen. En ökning av det avdrag, som utan villkor får äga rum eller enligt den nuvarande bestämmelsen i 25 § 1 mom. inkomstskatteförordningen, torde näppeligen vara befogad. Däremot kunde möjligen ifrågakomma någon ökning av det avdrag, som får åtnjutas för kostnad för biträde i hemmet, t. ex. till högst 400 kronor. De sakkunniga hava utarbetat bilagda förslag till härför erforderliga ändringar i skatteförordningen (alt. III).

Det torde dock kunna ifrågasättas, huruvida ett avdrag från hustrus arbetsinkomst, vilket motiveras därmed, att hustruns förvärvsverksamhet medför ett ökat existensminimum, rättvisligen bör ske i den form, att hennes arbetsinkomst icke medräknas vid taxeringen, därest den icke överstiger ett visst belopp. Om en hustru tager arbete utom hemmet, måste det väl i regel vara under den förutsättningen, att hennes inkomst mer än uppväger därmed följande ökning av levnadskostnaderna och att det alltså uppstår någon vinst för familjen, vilken ökar dennas skatteförmåga. Samtidigt torde också en större arbetsinkomst för hustrun berättiga till ett större avdrag än en lägre arbetsinkomst, i det att den högre inkomsten tyder på, att hustrun nedlagt mera arbete utom hemmet och att därmed också utgifterna för hemmet ökats. En rättvisare lösning synes därför vara, att de nuvarande bestämmelserna i denna del utbytas mot en ny av innehåll, att gift kvinna äger avdraga viss kvotdel av sin arbetsinkomst. De sakkunniga föreslå, att avdraget bestämmes till hälften av nämnda inkomst, dock högst hälften av hustruns återstående behållna inkomst sedan samtliga avdrag, även s. k. allmänna avdrag skett. En dylik inskränkning, enligt vilken dock allmänna avdrag få i första hand ske från annan inkomst än arbetsinkomsten, är nödvändig för att icke medgivandet skulle kunna leda till orimligheter. Dessutom bör det stadgas en absolut gräns för avdragets storlek, och de sakkunniga hava såsom sådan tänkt sig ortsavdraget. När hustruns arbetsinkomst uppgår till minst dubbla ortsavdraget, skulle äkta makar då få följande avdrag: avdrag från hustruns arbetsinkomst med ett belopp lika med ortsavdraget, vanligt ortsavdrag för mannen och hustruavdrag. Då emellertid avdraget från hustruns arbetsinkomst icke inverkar vid reduceringen till beskattningsbart belopp, kommer detta avdrag att i förening med hustruavdraget få ungefär samma verkan som ett ortsavdrag, och komma i detta fall de äkta makarna att få i stort sett samma skatt, som om de vore ogifta, om nämligen inkomsterna icke äro så stora, att progressionen inverkar.

Förslag till erforderliga ändringar i inkomstskatteförordningen och bevillningsförordningen hava inarbetats i det av de sakkunniga framlagda förslag alt. I.

De sakkunniga vilja slutligen påpeka, att de nu framlagda förslagen nödvändiggöra vissa ändringar i taxeringsförordningen och deklarationsformuläret. Då

dessa ändringar emellertid bliva olika för olika alternativ, hava de sakkunniga icke ansett sig böra utarbeta förslag till dylika ändringar, innan de sakkunniga erhållit närmare direktiv angående de linjer, efter vilket ett dylikt förslag bör utarbetas.

Stockholm den 28 januari 1922.

OTTO V. LANDÉN.

KNUT WICKSELL. HARALD WALLER. PER EDVIN SKÖLD.

## Särskilt yttrande av professor Wicksell.

Enligt den mening, till vilken jag under överläggningarna kommit, skulle familjeavdragens fastställande till viss kvotdel av ortsavdragen, i stället för såsom nu till för alla orter lika belopp, icke blott formellt stå i bättre överensstämmelse med skattesystemets övriga anordning, utan även materiellt i så hög grad inverka på den åsyftade rättvisan av beskattningen, att de betänkligheter av praktisk administrativ art, som häremot gjorts gällande, näppeligen borde få tillerkännas avgörande betydelse, förrän åtminstone ett försök i denna riktning anställts.

## Särskilt yttrande av herr Sköld.

Det kan visserligen ingalunda bestridas att det av de sakkunnigas majoritet föreslagna alternativ I beträffande beskattningen av hemmavarande barns inkomst kommer den matematiska rättvisan ganska nära. Ej heller torde detta alternativ bereda taxeringsmyndigheterna oöverstigliga svårigheter, om nämligen så kunde ordnas, att halveringen av barninkomsten komme att verkställas av deklaranten, utan att likväl därigenom taxeringsmyndigheternas möjlighet till kontroll eftersättes. Detta lärer dock icke kunna gå, med mindre en särskild bilaga för hemmavarande barns inkomst bifogas deklarationen. Att man med den omständlighet, vårt deklarationsförfarande redan nu lider utav, skulle kunna tillråda ännu en bilaga, anser jag emellertid icke möjligt. Dessutom råder detta alternativ ej heller bot på det överklagade missförhållandet, att en skattskyldig tvingas att ansvara för skatt på inkomst, över vilken han ej haft att råda. På grund härutav anser jag mig icke kunna tillråda, att alternativ I lägges till grund för en lagstiftning i ämnet.

Alternativ II torde däremot såväl bereda taxeringsmyndigheterna avsevärda lättnader som upphäva de främsta anledningarna till det rådande missnöjet, varför det enligt mitt förmenande, trots dess bristande principriktighet, torde vara den enda utvägen för en provisorisk reformering av barnbeskattningen, intill dess denna fråga i samband med den blivande kommunalskattereformen upptages till förnyad prövning.

Då enligt mitt förmenande de i alternativ I inarbetade bestämmelserna om avdrag från hustruns arbetsinkomst skulle komma att medföra ganska stora svårigheter för taxeringsmyndigheterna, anser jag mig icke kunna tillstyrka deras antagande.

*Alt. I.*

# Förslag

till

**förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt.**

Härigenom förordnas, att 9 §, 18 § 1 mom. och 25 § 1 och 2 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt samt avdelning 5:o) av de vid samma förordning fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

9 §.

Vid uppskattning av inkomst — — —

pensioner och understöd på grund av förutvarande anställning i skattskyldigs verksamhet;

kontors- och andra förvaltningskostnader;

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

18 § 1 mom.

För svensk medborgare — — —.

b) utöver ortsavdraget äger skattskyldig för en var av nedan angivna personer åtnjuta ett avdrag av 200 kronor *(familjeavdrag)*, nämligen för:

hustru;

hemmavarande eller av den skattskyldige helt eller delvis underhållet barn, vilket icke uppnått 21 år och icke självt skall taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt;

husföreståndarinna, därest den skattskyldige är ogift (varmed jämställes, att skattskyldig är änkling, änka eller frånskild) samt har hemmavarande barn, för vilket avdrag åtnjutes.

För barn, vars föräldrar — — —.

25 § 1 och 2 mom.

*1 mom.* Äkta makar skola taxeras — — — taxeras härför.

Skulle i fall — — — behållna inkomst.

Vid taxeringen äger gift kvinna avdraga hälften av sin inkomst av arbetsanställning eller tjänst samt av rörelse eller yrke, dock att avdraget icke må överstiga hälften av kvinnans behållna inkomst, sedan samtliga andra avdrag skett, och ej heller det för orten gällande ortsavdraget.

Hava makar — — — taxerade beloppen.

Därest hustrun — — — åtnjutas för hustru.

*2 mom.* Har skattskyldig hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållet barn under 21 år, skall den skattskyldige taxeras för sådant barns in-

komst och förmögenhet, därest barnet icke självt skall taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt, d. v. s. om barnets enligt de i denna förordning stadgade grunder beräknade taxerade belopp icke med minst tjugu kronor överstiger ortsavdraget å den ort, där barnet författningsenligt är eller bör vara mantalsskrivet.

Därest skattskyldig skall taxeras för barns inkomst och förmögenhet, upptages vid hans taxering barnets inkomst endast till sitt halva belopp. Är barnet berättigat till avdrag enligt 10 §, skall sådant avdrag först ske, varefter hälften av återstående belopp sammanlägges med den skattskyldiges inkomst. Skulle dylikt, barnet enligt 10 § tillkommande avdrag överstiga barnets inkomst, må det överskjutande beloppet icke avräknas från den skattskyldiges eller övriga barns behållna inkomst; däremot må, därest avdrag, vartill den skattskyldige enligt 10 § är berättigad, skulle överstiga hans inkomst, det överskjutande beloppet avräknas från barnens behållna inkomst.

Därest skattskyldig taxeras — — —

## Särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen.

5:o)

**Vissa avdrag vid inkomstens uppskattning.**

Avdrag är medgivet:

1) för alla omkostnader — — — lönen och underhållet icke skola upptagas såsom inkomst för barnet.

Kan tillförlitlig utredning icke vinnas — — —

*Alt. I.*

# Förslag

till

## förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst.

Härigenom förordnas, att 8 § och 11 § 2 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

8 §.

*1 mom.* Såsom inkomst — — — arvodes- eller traktamentstagaren varit bosatt.

*2 mom.* Skattskyldigheten för inkomst — — — taxeringen sker.

*3 mom.* Äkta makar skola taxeras en var för sin inkomst, dock att i fall, där ena maken haft inkomst, däröver förvaltningen rättsligen tillkommer andra maken, den senare skall taxeras härför.

Skulle i fall, där båda makarna blivit taxerade, avdrag, vartill den ena maken jämlikt 11 § 2 mom. 4:o) är berättigad, överstiga hans inkomst, må det överskjutande beloppet avräknas från den andre makens behållna inkomst.

Vid taxering inom mantalsskrivningskommunen äger gift kvinna avdraga hälften av sin inom kommunen taxerade inkomst av arbetsanställning eller tjänst samt av rörelse eller yrke, dock att avdraget icke må överstiga hälften av hennes behållna inkomst, sedan samtliga avdrag skett, och ej heller det enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt för orten gällande ortsavdraget.

*4 mom.* Har skattskyldig hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållet barn under 21 år, skall den skattskyldige taxeras för sådant barns inkomst, därest barnet icke självt skall taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Skall skattskyldig taxeras för barns inkomst, upptages vid hans taxering barnets inkomst endast till sitt halva belopp. Är barnet berättigat till avdrag jämlikt 11 § 2 mom. 4:o), skall sådant avdrag först ske, varefter hälften av återstående belopp sammanlägges med den skattskyldiges inkomst. Skulle dylikt, barnet enligt 11 § 2 mom. 4:o) tillkommande avdrag överstiga barnets inkomst, må det överskjutande beloppet icke avräknas från den skattskyldiges eller övriga barns behållna inkomst; däremot må, därest avdrag, vartill den skattskyldige jämlikt nämnda lagrum är berättigad, skulle överstiga hans inkomst, det överskjutande beloppet avräknas från barnens behållna inkomst.

När enligt denna förordning hänsyn skall tagas därtill, huruvida skattskyldig har barn, och till barnens ålder, avses förhållandena den 31 december året näst före det, då taxeringen sker.

Därest skattskyldig taxeras för barns inkomst, skall jämte den skattskyldige barnet ansvara för så stor del av skatten, som belöper å dess inkomst.

*5 mom.* För inkomst av fast egendom, kapital eller arbete skall, med iakttagande av bestämmelserna här nedan, bevillning erläggas med en tiondedels procent av inkomstens beskattningsbara belopp.

11 § 2 mom.

Däremot *må avdrag ske:*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

3:o vid uppskattning — — — anställning i skattskyldigs verksamhet; kontors- och andra förvaltningskostnader;

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

*Alt. II.*

# Förslag

till

**förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt.**

Härigenom förordnas, att 9 §, 18 § 1 mom. och 25 § 2 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt samt avdelningarna 1:o) och 5:o) av de vid samma förordning fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

9 §

Vid uppskattning av inkomst — — —

avlöning, kost och övriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden, arbetare och hemmavarande barn, för de sistnämnda dock endast i fall de uppnått 16 år eller ock själva skola taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt;

pensioner och understöd — — —

18 § 1 mom.

För svensk medborgare — — —

b) utöver ortsavdraget äger skattskyldig för en var av nedan angivna personer åtnjuta ett avdrag av 200 kronor (*familjeavdrag*), nämligen för:

hustru;

hemmavarande eller av den skattskyldige helt eller delvis underhållet barn, vilket icke uppnått 16 år och icke nästföregående år haft en behållen inkomst av minst 300 kronor;

husföreståndarinna, därest den skattskyldige är ogift (varmed jämställes, att skattskyldig är änkling, änka eller frånskild) samt har hemmavarande barn, för vilket avdrag åtnjutes.

För barn, vars föräldrar — — —

25 § 2 mom.

Skattskyldig taxeras för hemmavarande omyndigt barns förmögenhet, så framt barnet icke självt skall taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt.

## Särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen.

1:o)

### Inkomst av fast egendom.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

II. Till inkomst av *jordbruk* — — — binäringar (ej för personligt behov) avsedda inventarier.

För lön och underhåll — — — omförmälda förmåner, därest barnet uppnått 16 år eller särskilt taxeras för sin inkomst. I andra fall — — —

5:o)

### Vissa avdrag vid inkomstens uppskattning.

Avdrag är medgivet

1) för alla omkostnader — — — belastar sin affär med utgifter härför. För lön och underhåll åt hemmavarande barn, som deltaga i rörelse eller yrke, äger skattskyldig göra avdrag med fulla värdet av omförmälda förmåner, därest barnet uppnått 16 år eller särskilt taxeras för sin inkomst. I andra fall — — —

*Alt. II.*

# Förslag

till

**förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst.**

Härigenom förordnas, att 8 § 2 mom. och 11 § 2 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

8 § 2 mom.

Skattskyldigheten för inkomst — — — andra makens behållna inkomst. När enligt denna — — — taxeringen sker

11 § 2 mom.

Däremot *må avdrag ske:*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

3:o) vid uppskattning av inkomst — — — underhåll av fastighet och inventarier;

avlöning, kost och övriga utgifter för de i skattskyldigs verksamhet använda biträden, arbetare och hemmavarande barn, för de sistnämnda dock endast i fall de uppnått 16 år eller ock själva skola taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt;

pensioner och understöd — — —

*Alt. III.*

# Förslag

till

## förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Härigenom förordnas, att 9 § och 25 § 1 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt samt avdelning 5:o) av de vid samma förordning fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

9 §.

Vid uppskattning av inkomst — — —

pensioner och understöd på grund av förutvarande anställning i skattskyldigs verksamhet;

kontors- och andra förvaltningskostnader;

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

25 § 1 mom.

Äkta makar — — — taxeras härför.

Skulle i fall — — — behållna inkomst.

Har hustru inkomst av arbetsanställning, tjänst, rörelse eller yrke, äger hon dels åtnjuta ett avdrag av 200 kronor dels därutöver, om hon av verksamheten varit i avsevärd grad förhindrad att ägna sig åt hemmets skötsel, avdraga kostnaden för nödigt biträde i hemmet, dock högst 400 kronor. Dessa avdrag må tillhopa icke överstiga hustruns inkomst av nu angivet slag.

Hava makar — — — taxerade beloppen.

Därest hustrun — — — åtnjutes för hustru.

### Särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen.

5:o)

**Vissa avdrag vid inkomstens uppskattning.**

Avdrag är medgivet

1) för alla omkostnader — — — icke skola upptagas såsom inkomst för barnet.

Kan tillförlitlig utredning — — —.

*Alt. III.*

# Förslag

till

**förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst.**

Härigenom förordnas, att 8 § 1 och 2 mom. samt 11 § 2 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse:

8 §.

*1 mom.* Såsom inkomst — — — traktamentstagaren varit bosatt.

*2 mom.* Skattskyldigheten — — — andra makens behållna inkomst.

Har hustru inkomst av arbetsanställning, tjänst, rörelse eller yrke, äger hon att i mantalsskrivningskommunen dels åtnjuta ett avdrag av 200 kronor, dels ock därutöver, om hon av verksamheten varit i avsevärd grad förhindrad att ägna sig åt hemmets skötsel, avdraga kostnaden för nödigt biträde i hemmet, dock högst 400 kronor. Dessa avdrag må tillhopa icke överstiga hustruns i mantalsskrivningskommunen uppskattade inkomst av nu angivet slag.

Har skattskyldig hemmavarande — — —.

11 § 2 mom.

Däremot *må avdrag ske:*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

3:o) vid uppskattning — — — anställning i skattskyldigs verksamhet; kontors- och andra förvaltningskostnader;

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

***Bilaga 2.***

TILL KONUNGEN.

Genom nådig remiss den 1 innevarande februari har Eders Kungl. Maj:t anbefallt kammarrätten att skyndsammast avgiva underdånigt utlåtande över av särskilda sakkunniga uppgjorda förslag dels till förebyggande av vissa missförhållanden beträffande taxeringen av omyndiga barns inkomst och förmögenhet hos fadern eller modern och dels i fråga om äkta makars beskattning.

I anledning härav får kammarrätten anföra följande.

Kammarrätten tillåter sig till en början ifrågasätta lämpligheten att under nuvarande förhållanden vidtaga ändringar i skattelagstiftningen beträffande de ämnen, som i den nådiga remissen avses. Givetvis komma nämligen samma frågor under övervägande i samband med behandlingen av kommunalskattekommitténs utredning och förslag, vilka torde vara att förvänta redan under nästkommande år, då ju kommunalskattefrågan är avsedd att i hela sin vidd lösas vid 1924 års riksdag. De ständigt återkommande ändringarna i skattelagarna försvåra i icke ringa grad taxeringsmännens arbete, och det ofta hörda kravet på större stabilitet i skattelagstiftningen är icke obefogat.

Beträffande beskattningen av omyndiga barns inkomst är det emellertid uppenbart, att densamma, sådan den finnes för närvarande anordnad, lider av betänkliga brister. I sitt underdåniga utlåtande den 31 januari 1919 över inkomstskattesakkunnigas förslag till familjebeskattning, vilket förslag i huvudsak ligger till grund för nu gällande bestämmelser i ämnet, framhöll ock kammarrätten olämpligheten av höga ortsavdrag, då det gällde beskattning av hemmavarande, omyndiga barns inkomst, i det att ökning av barnets inkomst kunde medföra minskning av familjens skattebörda; och ville kammarrätten särskilt framhålla, att det redan förut överklagade missförhållandet att jordbrukarna bidroge med relativt för låga skatter till staten bleve än mera skärpt.

Synnerligt beaktande torde även böra fästas vid den anmärkningen mot nu gällande bestämmelser om avdrag och familjebeskattning, att desamma i hög grad betunga taxeringsarbetet. Systemet i fråga är så pass invecklat och i praktiken svårt att tillämpa, att taxeringsmyndigheterna, enligt vad som uppgivits, måst åt denna del av taxeringsarbetet ägna oproportionerligt mycken tid och för övrigt ej sällan kommit till korta, då det gällt att exakt till-

lämpa de olika bestämmelserna. Av egen erfarenhet kan kammarrätten vitsorda de uppgivna svårigheterna. Reformarbetet synes därför hava bort i första hand inrikta sig på förenkling av hithörande bestämmelser.

I alternativ I har emellertid så långt ifrån föreslagits någon förenkling, att de däri upptagna bestämmelserna fasthellre innebära ytterligare komplicering. Enligt detta alternativ avses sålunda ingen lättnad i taxeringsarbetet utan allenast att undanröja olägenheten av att, då hemmavarande omyndigt barns inkomst stiger till sådant belopp att barnet skall självständigt taxeras, skatten för familjen i dess helhet minskas. Såsom de å sid. 13 anförda exemplen, där fråga är om barns inkomst, förvärvad utom hemmet, utvisa, vinnes dock detta mål rätt så ofullkomligt. Och i de fall då hemmavarande omyndiga barn sysselsättas i skattskyldigs egen verksamhet, exempelvis jordbruk, kommer den påtalade olägenheten att till fullo kvarstå, ehuru just i dessa fall en ändring i systemet varit mest önskvärd.

Det av en sakkunnig förordade alternativ II kommer, såsom de sakkunniga jämväl framhållit, att medföra vissa orättvisor och språng vid taxeringen; och likaledes komma jordbrukare och andra näringsidkare att jämväl efter detta alternativ intaga en gynnad ställning. Men med avseende å de praktiska fördelar vid taxeringsarbetet, som äro förenade med alternativ II, vill kammarrätten i valet mellan de båda alternativen giva det sistnämnda företräde. Det må dock ifrågasättas, huruvida ej den i alternativ II upptagna åldern 16 år bör ändras till 21 år eller samma ålder som enligt alternativ I. En sänkning av åldern till 16 år medför nämligen ytterligare frestelse för näringsidkare att söka få sina i näringen sysselsatta hemmavarande barn mellan 16 och 21 års ålder självständigt taxerade; dessutom torde avdrag för barn, som åtnjuta undervisning och ej hava inkomst till belopp av minst 300 kronor, vara väl så befogat, även om barnet uppnått 16 års ålder.

Vad härefter angår frågan om äkta makars beskattning synes denna i än mindre grad än frågan om beskattningen av hemmavarande omyndiga barns inkomst vara av beskaffenhet att redan nu påkalla lagändring, utan torde kommunalskattekommitténs utredning och förslag kunna utan olägenhet avvaktas.

Beträffande det remitterade förslaget i denna del vill kammarrätten nu allenast uttala, att kammarrätten lika med de sakkunniga finner den hittills tillämpade principen, att mans och hustrus inkomster skola i beskattningsavseende sammanräknas, vara riktig och icke böra frångås. Skulle det anses önskvärt att i någon form lätta skattebördan för äkta makar, hava de sakkunniga föreslagit antingen höjning av det avdrag, som hustru får åtnjuta för kostnaden för nödigt biträde i hemmet, om hon av viss förvärvsverksamhet varit i avsevärd grad förhindrad att ägna sig åt hemmets skötsel, eller ock att hustrus arbetsinkomst vid taxeringen — med vissa restriktioner — skulle medräknas allenast till hälften. För sin del får kammarrätten, utan att nu uttala sig om den principiella befogenheten av nyssnämnda avdrag för kostnad för hembiträde, åtminstone för den s. k. provisorietiden förorda det förra alternativet, helst detsamma icke är ägnat att försvåra taxeringsarbetet.

Mot de sakkunnigas ändringsförslag rörande avdraget för husföreståndarinna har Kungl. Maj:t icke något i och för sig att erinra.

Å remissakten, vilken härmed återställes, hava tecknats förslag till några redaktionella ändringar.

I ärendets behandling hos kammarrätten hava deltagit undertecknad president, kammarrättsrådet Lybeck såsom föredragande, kammarrättsråden Wåhlin och Erici, extra kammarrättsråden Asplund och Ljungberg samt extra ordinarie assessorn Wahlberg.

Stockholm den 2 februari 1922.

Underdånigst

AXEL ÖSTERGREN.

*Knut Kinberg.*

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1922.